POŠTARINA U GOTOVU

OBITELJ

14 TRAVNJA
1935
BROJ 15

Slike iz naših krajeva

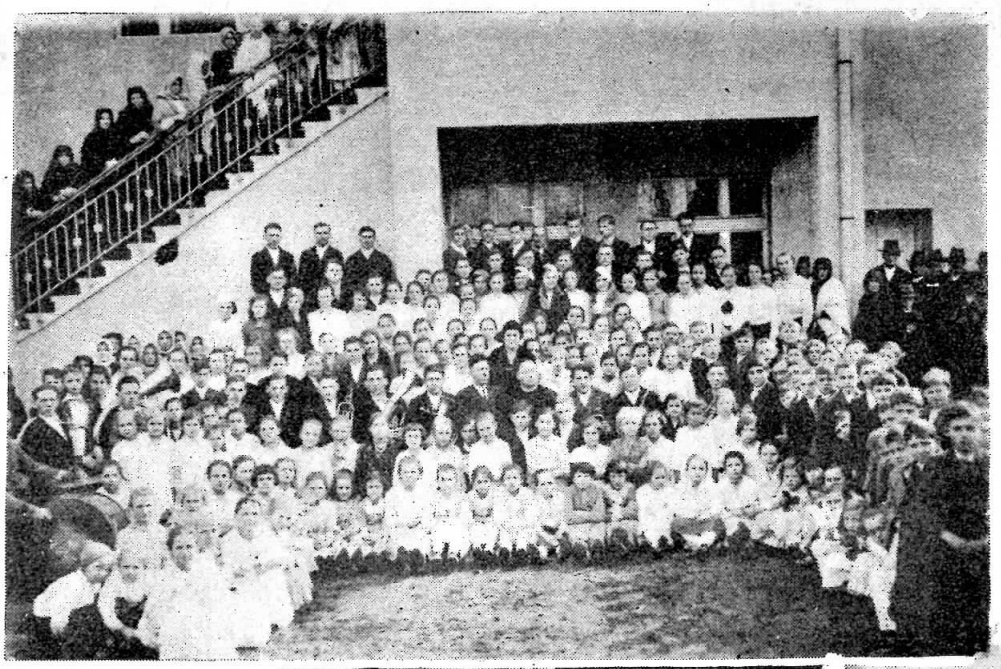

Lijevo: S OVOGODIŠNJE PROSLAVE PAPINSKOG DANA U VIRJU

Desno:
SARKOFAG POK. DON FRANE BULIĆA, GLASOVITOG HRVATSKOG ARHEOLOGA, U SOLINU KRAJ SPLITA

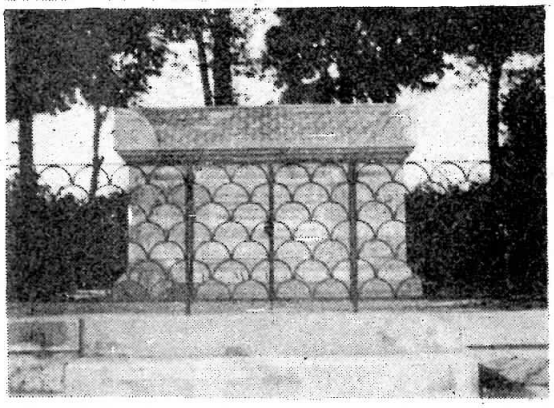

MEĐU SOLINSKIM ISKOPINAMA POD VODSTVOM HRVATSKOG POVJESNIČARA I KNJIŽEVNIKA DRA LOVRE KATIĆA

Lijevo:
PRIZOR IZ PRVOG ČINA »ZVJERKE« OD URVANCOVA U IZVEDBI RUSKOG DRAMSKOG STUDIJA U JERONIMSKOJ DVORANI U ZAGREBU 24. II. 1935.

Desno:
PRIZOR IZ POSLJEDNJEGA ČINA »ZVJERKE« OD URVANCOVA U IZVEDBI RUSKOG DRAMSKOG STUDIJA

27559

OBITELJ ILUSTROVANI TJEDNIK

U ZAGREBU 14. TRAVNJA 1935

POLITIČKA POZADINA KRISTOVE OSUDE

Četvrt sata prije tri po podne. Prvi petak u mjesecu lipnju. Stojim na terasi nekadanje tvrđe Antonije u Jerusalemu, na onom istome mjestu, na kojem je Pilat osudio Isusa na smrt.

Stojim i gledam čas prema onoj strani, na kojoj usred nijemog opustošenja stoji Omarova džamija i gdje se na dan Kristova suđenja stotinjak tisuća naroda vrzlo oko veličanstvenog židovskog hrama, čas prema drugoj strani, na kojoj se po stepenicama silazi u ulicu Križnoga Puta: otuda su Isusa doveli židovski poglavice i predali ga Pitalu, da Ga osudi.

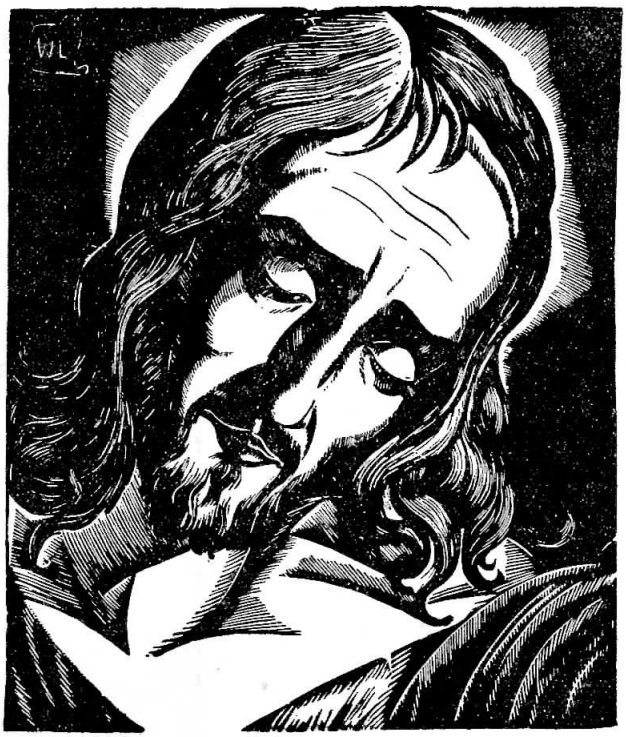

KRISTOVA GLAVA
Drvorez

Oko mene biva sve življe: dolaze hodočasnici i katolici jerusalemski i ispunjaju pomalo prostor terase, koja je danas dvorište vojničke škole. Obavljat će se pobožnost Križnoga Puta, koji je u Jerusalemu uobičajen svakoga petka u sat Kristove smrti i u kojem stupaš istim putem, kojim je Isus stupao noseći križ na ramenu.

I dok se tako narod skuplja na ovome mjestu, gdje je Pilat sudio Isusu i gdje počinje Križni Put, ja u duhu zamišljam sve ono, kako je bilo prigodom onoga sudbonosnog procesa, koji Židovi zametnuše protiv Sina Božjega i sina svoga naroda pred poganinom Pilatom i kojim navukoše na se prokletstvo do konca svijeta.

Pored mene stoji franjevac, Poljak o. Stanislav, s kojim zamećem razgovor.

»Ipak je s posve ljudskoga stanovišta strašno«, rekoh, »zamisliti, da su Židovi svoga sunarodnjaka predveli pred tuđinsku vlast, koju su u duši svi Židovi mrzili, tražeći Isusovu osudu!«

»Da to razumijete, treba da sebi predočite tadanje političke prilike,« reče o. Stanislav pa stade odmah da mi tumači: »Kad su Rimljani svrgli kralja Arhelaja g. 7. iza Kristova rođenja, postavili su u Palestini carskog namjesnika, koji je vodio vanjsku politiku palestinsku, imao svu vojničku vlast i bio vrhovna instancija u sudbenom pogledu, a osim toga je jedini on imao pravo osuđivati na smrt. Sva unutrašnja uprava Palestine bila je ostavljena židovskom velikom vijeću (sinedriju) na čelu s velikim svećenikom. Dakle židovski veliki svećenik bio je i glava svjetovne vlasti. No ta njegova politička vlast bila je ovisna o rimskoj vlasti, jer je carski namjesnik imenovao velikog svećenika. Razumljivo je dakle, da je veliki svećenik morao voditi takvu politiku, kako se ne bi zamjerio predstavniku rimske vlasti u židovskoj zemlji, jer ga je taj mogao svrgnuti i postaviti drugoga. Tu zavisnost velikog svećenika od poganskog rimskog namjesnika prijekim je okom gledao židovski narod, koji je u većini pristajao uz farizeje, tadanje opozicionalce, koji su naučavali, da je po Mojsijevu zakonu zabranjeno, da se Židovi podvrgavaju bilo kakvoj kontroli tuđe vlasti. Zato nije mogao pristaša farizejske stranke doći na mjesto velikog svećenika, nego samo netko od saducejske stranke, koja je realno sudila prilike i računala s rimskom vlašću kao neizbježivim političkim faktom. Dakle saducejci su pokoravajući se Rimljanima vladali nad židovskim narodom, pa je jasno, da ni ta vlast nije bila popularna. Zato je jasno, da su se židovski poglavari svećenički radi svoje svjetovne vlasti bojali svakog jačeg pokreta u narodu, jer su znali, da je to opasnost za njihov politički položaj, koji može biti u isto vrijeme ugrožen i odozdo i odozgo. Uto eto dolazi Isus sa svojim mesijanskim pokretom, kojim su se židovski svećenički vlastodršci osjetili silno pogođeni, te su zato Isusa silno zamrzili. A kako su Židovi mesijanstvo držali i poli-

tičkim pokretom za narodno oslobođenje od tuđinske vlasti, držali su, da je to konačni cilj i Isusova pokreta, pa ako to Rimljani osjete, jao i pomagaj onda velikom svećeniku i njegovim doglavnicima zato, što takav pokret ne nastoje ugušiti. Eto, kakva je bila politička pozadina svega onog, što je dovelo do židovske optužbe protiv Isusa pred Pilatom. Svećenički poglavice htjeli su se pošto-poto Isusa kao bundžije riješiti, da ne podjari, kako su mislili, narod protiv njih. Zato smisliše, da ga dadu smaknuti. A tu je bila potrebna Pilatova osuda. Pred narodom će svećenički poglavice Isusa optužiti, da je On rušitelj židovskog zakona, a pred Pilatom, da je bundžija protiv cara. Tako će se lukavo izvući oni na obje strane, obje predobiti za se i postići svoj cilj. I postigli su ga . . .«

Lipanjsko je sunce pripicalo. O. Stanislav je umuknuo obrisavši znoj sa čela. I cijelim nekadanjim prostorom Pilatova suda zavladala je tišina. Sve se spustilo na koljena. Započeo je Križni Put, kojim pođoh, da ga nikad u životu ne zaboravim.

DR JOSIP ANDRIĆ

RADOST I ŽIVOT

Pitanje radosti je zapravo pitanje srca.

Srcu je radost hrana. Izravna hrana, nenadomjestiva hrana. Koliko se već iz te jedne jedine slike, koja nije puka slika nego istinska zbilja, može izabrati poukâ i opomenâ za naš duševni život: da treba da se radujemo i kako treba da se radujemo!

Od hrane je krv. A od krvi živi srce, živi čitav tjelesni organizam. I stručnjaci nazivaju krv »tekućim organizmom«.

Tako je i s radošću. Iz radosti dolazi volja za čin. Odvažnost za čin. Pouzdanje u čin. Ustrajnost, dosjetljivost čina. Privijanje uz čin. Stapanje s činom . . . Dakle sve, što zovemo jednom riječju pothvatljivost, volja za život, kojom živi duša, živi čovjek kao čovjek.

Čovjek živi duševno, ukoliko u njem živi radost. I sve kad bi to bila samo radost dočarana sanjama, nadom, pjesničkom fantazijom . . . Čim u njem umire posljednji tračak radosti, umire u njem i čestitost, život duše. Zapravo srce posve iscrpljeno, izgladnjelo nema snage da se bije za čestitost, da žrtvuje nešto za dobro. I tako nehotice postaje plijenom crnih moći oko sebe i u sebi.

Odatle se ističe golema važnost natprirodne nade u duhovnom životu. I kad bi nas sve u životu izdalo, samo da nam ona ostane vjerna i bliska! To bliža i vjernija da nam bude nada nebeska, što dalje iščezava s našeg obzorja svaka radost svjetska! I nada je naime radost, to bogatija i toplija, što su bliži i dragocjeniji darovi, koje obećaje. U našem će najposljednjem boju ona biti most, po kojem ćemo prijeći iz ovoga života u život onaj . . .

DR FR. KS. NOVAK

VELIKI TJEDAN I USKRS U STAROM ZAGREBU

Stjepan je Zarecki tamo polovicom 18. vijeka bez sumnje jedna od najznatnijih i najodlučnijih ličnosti staroga grada Zagreba na Gričkim Goricama. Tako je bio kroz više godina i gradski kapetan, pa kao takav godine 1762. vodi dvije bilježnice. U jednoj od njih bilježi privatno za sebe rad i zaključke zagrebačkoga gradskoga magistrata te godine, a druga je njegov osobni dnevnik, u kome bilježi redom, što je koji dan preko godine radio po svojoj službi.

Bilježeći u ovoj drugoj bilježnici[1]) dan po dan svoj rad kroz Veliki tjedan i na Uskrsni dan ostavio nam je ujedno i dragi spomen na nekoje stvari iz života staroga grada Zagreba u tim svetim danima.

Zarecki bilježi:

6. travnja (Veliki utorak). *Popisao sam sve građane, koji će u dan uskrsnuća Gospodova na konjima ići na običajnu paradu i obavijestio sam ih po kaštelanu, da na nju imaju doći.*[2])

7. travnja (Velika srijeda). *Taj sam dan s blagajnikom izabrao u gradskoj pivnici vino, što se na Veliki četvrtak potrošilo u župskoj crkvi.*)

8. travnja (Veliki četvrtak). *Dijelio sam u samoj župskoj crkvi hostije, zatim gospodi senatorima, pa svim plemićima i asesorima.*[4])

10. travnja (Velika subota). *S gospodinom Sotnerom čestitao sam uskrsne blagdane preuzv. gosp. biskupu, pa prepozitu Pucu i preč. lektoru i po njemu cijelome časnome kaptolu.*

11. travnja. T. j. na blagdan uskrsni bio sam pripravan, da sa svima izađem na uskrsnu paradu odnekada uobičajenu. No jer kišovito vrijeme nije meni ni drugima građanima toga dopustilo, zato sam se kod kuće za običnoga objeda zadržao s ugodnim društvom sve do 12 sati u noći i dobre sam volje po milosti Božjoj proveo taj dan i svoje sam prijatelje podvorio. Računajući sve zajedno potrošio sam taj dan 13 forinti i 3½ groša pored jednoga kabliča vina, što sam primio od blagajnika u vrijednosti od 1 forinta 12 gr.

12. travnja. Počivao. *J. LAHNER*

[1]) Bilježnica je sačuvata u »Acta politica« grada Zagreba, fasc. za god. 1762. u zagrebačkom državnom arkivu.

[2]) O toj običajnoj zagrebačkoj gradskoj uskrsnoj paradi vidi nešto u »Obitelji« br. 52. od prošle godine u članku: Stari Zagreb svetome Ksaveru.

[3]) U ona je vremena prema tome bio u Zagrebu običaj, da ljudi taj dan poslije svete pričesti dobiju u Crkvi malo vina.

[4]) Bit će, da se i to davalo taj dan poslije pričesti.

POGLED NA RAB

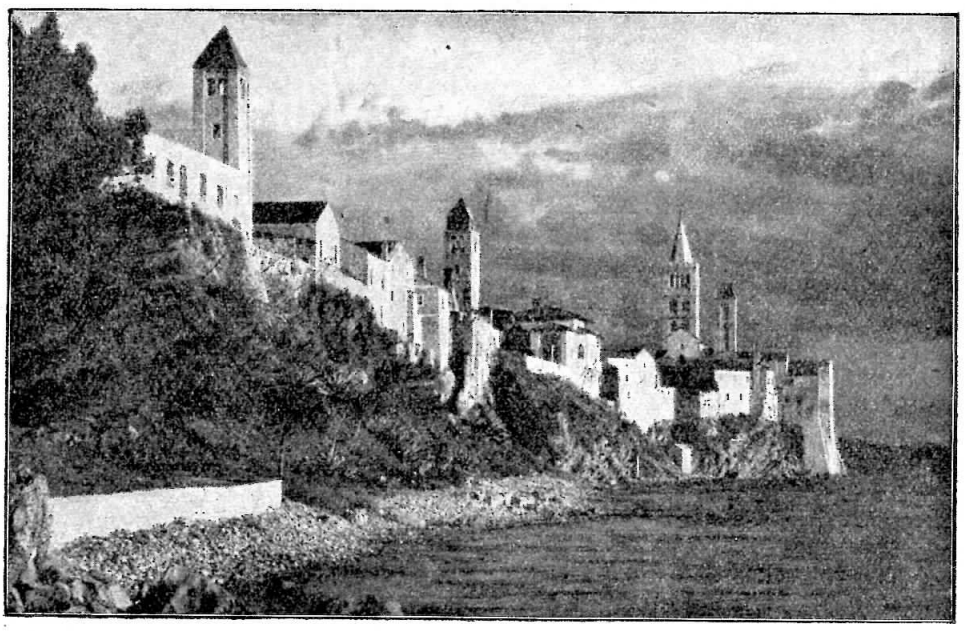

Izvorna novela

POSLJEDNJA OKOPANA BRAZDA

»Ali, oče, pa nije to naše. Prešao si u tuđe. Tu je griblja, na, evo je!«

A otac je stajao ko ukopan; nijem i tvrd. I štipao je zrno po zrno.

»Oče, tu, ova loza je naša. Isto maraština,« i sin je vukao oca za zasukani rukav košulje i kazivao mu loze u njihovu vinogradu.

»Ovo je nekako slađe, i kao da je zrelije. Šuti, sine, šuti; samo sam kušao.«

Jutarnje je sunce sa planina razlilo rijeke zlata. I vinogradi su plivali u zlatu svijetla sunčanoga. A crno i bijelo grožđe jedrilo je i zrelo.

*

»Dao je Bog; blagoslovio je. Kako su jedra zrna; maraština se kao cekin žuti,« šaptala je susjeda obilazeći svoj vinograd. I jedva se usudi da oštine jedno zrno pa ga sa pričesnom pobožnošću stavi na jezik. I skoro se bojala da ga pregrize. Bojala se.

I obilazila je svaku lozu i rukom obuhvatila svaki grozd i očima dotakla svako zrno.

I tako je redom obilazila brazdu po brazdu. I došla je zadnjoj.

»Kako su ptice domirisale da zrije grožđe, da maraština sladi; baš su pametne; i one ono najbolje hoće, pa baš samo uz griblju; grozd za grozdom. I nigdje, ni u mene ni u susjeda. Hvala Bogu, i ptica je stvor Božji.«

*

U ranu jesen sunce se nešto namrštilo i sakrilo. Nebo s oblacima počelo plakati. I ljudi su se žurili otrgati; da spreme u konobe svoje trude prije nevremena.

Susjeda je mnogo dana sprovela u pranju tuđega rublja; i dinar po dinar kupila je i štedjela za trganje. I kad su već mnogi otrgali, pođe i ona.

Krtol po krtol su punili i nosili u maštel, što je stajao kraj griblje.

A jedan vrani konj nosio je to na more u lađu.

Otrgali su brazdu po brazdu. I kad su htjeli posljednju, uz griblju, bila je otrgana. A susjeda je samo tužno pogledala otrgane loze na posljednjoj brazdi svojega vinograda.

A ljudi su joj pripovijedali, da je susjed otrgao posljednju brazdu njezina vinograda.

*

Kad je zazelenjelo proljeće, ljudi su išli kopati. Upravo je svitalo, a brodove su odrešivali od mula. I odrinuli su se od kraja, a osam žilavih ruku se oprlo o vesla i pomaklo lađu. A ona je posklizla po ravnici mirnoga mora.

Osam tvrdih i žuljavih ruku upiralo je u teška bukova vesla, a lađa je sklizala k uvali, gdje vinogradi leže.

Puno je težačkih lađa puzilo žalima, u kojima vinogradi leže.

A kad je krasni zlatni cvijet procvao na vršcima istočnih gora, svježe je jutro opijalo mlakim zrakom. I umijalo je lica četvorice veslača.

A oni, što su u utrobi lađe ležali i drijemali, počeli su dizati glave. I glas po glas, hrapav i promukli, javljao se... i tmurno pospano lice jedno po jedno je izvirivalo ispod toplih pokrivača.

»O, i ti si, kume, u brodi? Što znači, pa ti već davno ne ideš u polje; pa što ćeš sada? Imaš

Osnovana 1903.

Građanska Dionička Štediona, Daruvar - Zagreb

KOLO ZA ŠTEDNJU I VJERESIJU

Našem KOLU pristupilo je do danas više od 45.000 članova štediša. U KOLU su uštedene velike svote, a članovi su ih upotrijebili za školovanje djece, opremu i udaju kćeri, opskrbu siročadi i udovica, gradnju vlastitih kuća itd.

Zajmovi se daju na podlozi vrijednosnih papira.

Podružnica ZAGREB, Masarykova 11.

sinove, koji će te zamijeniti. Oni će okopati zemlju.«

»Eto vidiš, a ja ipak idem. Idem da pregledam svoju muku.«

A motika svijetla ko nova izvirivala je iz njegove torbe.

Težaci su cijeli dan prevrtali svoju zemlju; a u podne, kad se zemlja pušila prašinom i sunce peklo do dna, na čas ostavljali motike i ručali. Ručali su komadić kruha i bevande.

I do večeri su kopali.

A kad se sunce htjelo umočiti u more, kopači su se sakupili oko žala, u kojima počivaju težački brodovi.

I susjedi su šaptali u brodi.

»Znaš, da je i stari kopao; baš uz griblju. I može. Ko lav je. Udara motikom o zemlju, ona se ocijepi; on razbije grumen, odvali ga ko mladić i rukom slaže zemlju. I tako udar za udarom, da je tutnjila zemlja. I sve samo uz griblju.«

Osam tvrdih i žuljavih ruku upiralo je u teška bukova vesla, a lađa se sklizala od uvale, u kojoj vinogradi leže.

Sutradan uvečer su pripovijedali ljudi, kopači susjede, da je neko otkopao griblju. A opet poslije, da je neko pomako griblju i ocijepio posljednju brazdu njezina vinograda.

»A što ja mogu?«

»Tuži! Ne daj; to su krvavi trudi tvog pokojnog muža!«

»Pa što mi to vrijedi?«

»Tuži!«

»Komu da se tuži sirota?«

»Sudu! Ima još pravde na svijetu!«

»Pravda je u novcu i sili.«

»Mi ćemo svjedočiti!«

»On ima sinove, a ja nikoga; ovo mojih deset prsta.«

»To je tvoje; to svak znade u našem mjestu. Tuži!«

»Ko će mene braniti?«

»Advokat.«

»A njegov je sin advokat.« I svi su susjedi ušutjeli. »On je moguć; ima novaca, sinove. Ima pravdu. Ima moju posljednju brazdu. Sila vlada svijetom. Bar kad bi mu bilo dosta. Ja sam jadna udovica. Samo sa deset umornih prstiju. I s vinogradom manjim za jednu brazdu.«

Pod crnim rupcem na glavi susjedi su vidjeli lice blijedo ko voštanica i na njemu dva goruća ognja, iz kojih kao da se cijedio vosak.

I dugo se cijedio svijetli vosak niz lice žuto kao voštanica . . .

A rumeno sunce naslonilo je umornu glavu na meke plave jastuke.

Jastuci modri bili su jako mekani, a sunce vrlo umorno.

I rumeno sunce s večernjim i crvenim svijetlom blagosiljalo je zemlju, umorno sunce, i utonilo u jastuke meke i plave.

Udovičinim vrtom treperili su listovi kruške kao listovi topole.

A kad su zvona turobna molila za mrtve, gušće se cijedio svijetli vosak niz lice žuto ko voštanica . . .

VINKO NIKOLIĆ

SMRT ČEŠKOGA KATOLIČKOG PISCA

U petak dne 5. travnja 1935. umro je u Opavi dr. Fr. Xav. Novák, jedan od najboljih čeških svećenika pisaca. Rodio se g. 1859. u Privozu kod Moravske Ostrave od siromašne, ali pobožne familije, gimnaziju je svršio u arcibiskupskom seminaru u Kromjerižu. Iz trećega godišta bogoslovije otišao je u kongregaciju Presvetog Otkupitelja i g. 1884. bio je posvećen za svećenika. Pošto se odlikovao u nauci, bio je određen za profesora redovničkog podmlatka u Mauternu u Štajerskoj, kasnije je djelovao kao češki ispovjednik u Beču. Radi bolesti išao je za upravitelja župe Sv. Nikola u Tirolu, a odanle je bio premješten u Novu Rišu u Moravskoj. Usred rata našao se u Beču, gdje nije tajio svoje mišljenje kao Sloven, pa je radi toga g. 1916. ostavio red i postao svjetovni svećenik. Nakon toga pretrpio je dosta služeći kao nemoćan svećenik na različnim župama. Lanjske godine sjećala se sva češka katolička inteligencija, duhovna i svjetovna, njegove sedamdeset i pete godišnjice života. Napisao je »Poglede u život bogoslova i svećenika« (ovo je djelo preveo na hrvatski i izdao Zbor duhovne mladeži zagrebačke g. 1911.), Alpinski župnik (svećenički roman, u kojemu pod drugim imenom opisuje vlastite doživljaje na tirolskoj župi; prevedeno na hrvatski u Vrhbosni); U maju života, mali spis o spolnom životu namijenjen obrazovanoj mladeži; o modernizmu raspravljaju njegovi Svećenički problemi (hrvatski prijevod nalazi se u rukopisu kod Zbora duhovne mladeži) i više drugih djela. Poslije rata napisao je djelo o čehoslovačkoj crkvi, u kojemu je obračunao s tom kratkovjekom pojavom u češkoj religioznoj historiji. Pisao je veliko djelo o katoličkoj obitelji, kad mu je smrt otela pero iz ruku. Pisao je vrućim srcem, sjajnim stilom, punim lijepih misli i bio je svećenik po srcu Božjem. (Donosimo u ovom broju njegove krasne misli o radosti u životu).

ANTE ŠIMČIK

ZANIMLJIVO PUTOVANJE U BELGIJU

priređuje Jeronimski Putnički Odbor
od 30. lipnja do 12. srpnja 1935.

NA MEĐUNARODNU IZLOŽBU

Cijena će biti oko 3200 Din

Potanji raspored naknadno

Sve obavijesti daje

UPRAVA „OBITELJI", ZAGREB

TRG KRALJA TOMISLAVA BROJ 21

ROMAN — Napisao NIKOLAJ S. LJESKOV — Preveo JOSIP CVRTILA — Ilustrovao KAMILO RUŽIČKA

PRVA GLAVA

Dogodilo se to o božićnim blagdanima, uoči Vasiljeva večera. Nevrijeme je bjesnjelo bez milosti. Najžešća pozemna snježna vijavica, jedna od onih, radi kojih su slavne zime na stepama Zavolžja, nagnala je mnoštvo ljudi u osamljenu krčmu. Ta je poput ubogara stajala posred ravne i nedogledne stepe. Tu se najednom našli u istoj gomili plemići, trgovci i seljaci, Rusi, Mordvini i Čuvaši. Na takvu se konačištu nije moglo paziti na to, što je ko po časti. Kamogod se okreneš, svud je gužva. Neki se suše, drugi se griju, treći traže makar i malo mjestance, gdje bi se sklonili. Po tamnoj i niskoj sobi prenapunjenoj narodom širi se zadah i gusta para mokre odjeće. Ne vidiš nigdje slobodna mjesta: na ležištima, na peći, po klupama, pa i na samom kaljavom podu, posvud leže ljudi. Domaćin, neprijazan seljak, nije se veselio ni gostima ni zaradi. Zalupio je srdito vratima za posljednjima, što su stigli u dvorište saonicama, u kojima su se dovezla dva trgovca. Objesivši pod ikone ključ, kojim je zabravio dvorište, reče odlučno:

»No, hoće li se kome, može sad i glavom da lupa o vrata, ne ću otvoriti.«

No jedva je on uspio da to kaže — a skinuo je već sa sebe prostran ovčiji kožuh, prekrižio se starinskim velikim križem te se spremio da uzađe na toplu peć — kad neko pokuca na okno plašljivom rukom.

»Ko je tamo?« uzvikne domaćin gromkim i nezadovoljnim glasom.

»Mi smo,« odgovore oni za oknom.

»No, a što biste sad htjeli?«

»Pusti nas Hrista radi! Zalutali smo ... prozebli.«

»A ima li vas mnogo?«

»Nije mnogo, nije mnogo ... Osamnaestero nas je svega, osamnaestero,« reče za oknom mumljajući i cvokoćući zubima čovjek, koji je očito sasvim prozebao.

»Nemam kamo s vama ... Sva je soba i tako natrpana narodom.«

»Pusti, da se malko ogrijemo!«

»A što ste vi?«

»Kirijaši.«

»Prazni ili s tovarom?«

»S tovarom, rođeni! Krzna vozimo.«

»Krzna! Krzna vozite i još molite, da noćujete u sobi! No, kakvima li to postaju ljudi u Rusiji! Odlazite ...«

»A što da rade?« upita putnik ležeći pod medvjeđom bundom na gornjoj klupi.

»Neka prevale krzna i neka spavaju pod njima. Evo, što treba da rade,« odgovori domaćina pa izgrdivši kirijaše, kako valja, legne mirno na peć.

Putnik je ispod medvjeđe bunde tonom vrlo energičnog protesta prigovarao domaćini radi žestine, ali taj se nije udostojao da svrati na nj pažnju ma i najmanjim odgovorom. Namjesto njega odazvao se iz udaljena kuta nevelik riđi čovječac s oštrom klinastom bradicom.

»Ne osuđujte domaćine, milostivi gospodaru,« provogori on. »Iskusio je on, što govori, i upućuje ih dobro. Nije opasno s krznom.«

»Zbilja?« oglasio se pitanjem putnik ispod bunde.

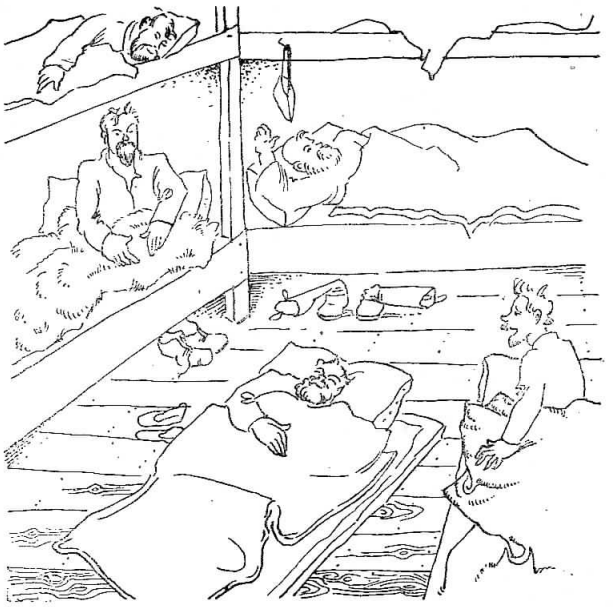

„IZVOLITE! JA POČINJEM!"

»Sasvim neopasno. I za njih je to ljepše, što ih on ne pušta.«

»A kako to?«

»Pa tako! Oni će steći korisno iskustvo, a međutim, dođe li još ko bespomoćan ovamo, naći će se mjestance za nj.«

»A koga li će bijes još donijeti?«

»Deder ti slušaj,« oglasio se domaćin, »i ne govori tek štogod. Zar nečastivi može da pošalje koga ovamo, gdje je takva svetinja? Zar ti ne vidiš, da je tu i Spasiteljeva ikona i Bogorodičin lik?«

»To je istina,« potvrdi riđi čovjek. »Nikoga od spasenih ljudi ne vodi Etiopljanin (đavao), nego anđeo upravlja njim.«

»A ja eto nijesam što takva vidio. Pa kako mi je ovdje veoma ružno, to i ne ću vjerovati, da me je amo doveo moj anđeo,« odgovorila rječita bunda.

Domaćin je samo srdito pljunuo, a riđo dobrodušno napomenuo, da anđeoski put nije svakom vidljiv. To može da shvati samo, ko je doista iskusan.

»Vi o tom govorite, kao da ste to iskusili sami,« progovorila bunda.

»Dabome, iskusio sam.«

»A što je to? Zar ste vidjeli, što li, anđela? I on da vas je vodio?«

»Da, vidio sam ga! I on je upravljao mnome.«

»Ne šalite i ne rugate li se vi?«

»Sačuvao me Bog, da se rugam čime takvim.«

»Pa kažite, što ste vi takva vidjeli: kako vam se anđeo javljao?«

»To je, milostivi gospodaru, cijela poveća pripovijest.«

»A znate li, da se ovdje nikako ne može spavati? I vi biste učinili nešto odlično, kad biste nam sad ispripovijedali tu pripovijest.«

»Kako izvolite.«

»Dederte, molimo, pripovijedajte — mi vas slušamo. Ali kako vi ondje klečite, dođite ovamo k nama. Mi ćemo se nekako stisnuti i sjest ćemo zajedno.«

»Ne, na tome vam blagodarim! Zašto da se tiskate, kad se povijest, koju će kazivati pred vama, pristojnije priča na koljenima. Jer je događaj sasvim svet i štoviše — strašan.«

»No, kako hoćete! Samo brže pripovijedajte, kako ste vidjeli anđela i što vam je on učinio.«

»Izvolite! Ja počinjem.«

DRUGA GLAVA

»Čovjek sam, kako se bez sumnje može vidjeti na meni, sasvim bez važnosti. Nijesam ništa više nego seljak, pa i odgoju sam primio u stvari čisto seosku. Nijesam ovamošnji, već iz daleka, po zanatu sam zidar, a rodio sam se u staroj ruskoj vjeri. Kao siroče pošao sam već izmalena sa svojim zemljacima na radove u dalje krajeve. Radio sam u raznim mjestima, ali uvijek u istoj radnoj zadruzi, u našega seljanina Luke Kirilova. Taj Luka Kirilov živi još danas i on je u nas glavni starješina. U njega je bilo starodavno gospodarstvo uvedeno još od otaca. I nije ga on rasuo, već ga je umnožio te je sagradio veliku i prostranu žitnicu. A bio je i jest čovjek prekrasan, a nikakav izazivač. I već radi toga kuda li sve nijesam išao s njim? Mogu da kažem, svu smo Rusiju obišli, ali nigdje nijesam vidio boljeg i pouzdanijeg domaćina od njega. A živjeli smo mi u njega u sasvim tihoj patrijarhalnosti. Bio nam je i starješina i učitelj u zanatu i vjeri. Putem smo svojim idući za poslom prolazili upravo kao Izraelci na svojim lutanjima po pustinji s Mojsijem. Imali smo što više i svoj šator sa sobom i nikad se nijesmo rastajali s njim. To jest, imali smo kod sebe svoje »Božje blagoslovenje«. Luka je Kirilov strastveno volio svetinju slikanih ikona. I bile su u njega, milostivi gospodari, same prečudne ikone. Slikanje im bilo veoma umjetničko i drevno. Podrijetla su bile ili pravoga grčkoga ili su potjecale od prvih novgorodskih i stroganovskih izografa (slikara). Ikona pred ikonom nije sjala ljepše samo okladima (zlatni ili srebrni okov ikone), već još više oštrinom i mekoćom predivne umjetnosti. Takve uzvišenosti kasnije nigdje više ne vidjeh!

I koliko li tu nije bilo raznih Deisusa, a zatim Nerukotvoreni Spas s vlažnom kosom, pa blaženi, mučenici i apostoli. Nadasve su bile lijepe ikone s prizorima, kakvi su na primjer Indikt: praznici, Strašni sud, Sveci, Sabori, Očinstvo, Šestodnev, Iscjelitelj, Sedmica s predhodnima, Trojica s Abrahamovim poklonom kod Mavrikijskog duba. Jednom riječi, ne može se izreći sve te blage ljepote. A takvih ikona ne naslika danas niko više ni u Moskvi ni u Petrogradu ni u Palikovu. O Grčkoj nema što ni da se kaže, budući da je tamo ta nauka već odavna izgubljena. Ljubili smo svi mi tu svoju svetinju strastvenom ljubavi te smo zajednički palili pred njom sveto ulje. Na zadružni smo račun držali konje i posebna kola. Na njima smo taj Božji blagoslov u dvjema povećim škrinjama vozili svuda, kud smo i sami išli. A bile su u nas dvije naročite ikone. Jedna od grčkih kopija starih moskovskih carskih majstora: Presveta Vladičica (Majka Božja) moli se u vrtu, a pred Njom se drveće kiparisi i olive klanjaju sve do zemlje. A druga je bila Anđeo Hranitelj (Čuvar), djelo Stroganoga. Ne može se izreći, kakva li je bila umjetnost u tim dvjema svetinjama! Pogledaš li na Vladičinu, kako se pred Njom čistom klanja drveće, srce ti se topi i treperi. Pogledaš li na Anđela . . . radost! Taj anđeo bijaše uistinu nešto neopisivo. Lik je u njega, kako i sad vidim, čisto svijetlo božanstven i kao spreman da brzo pomogne. Pogled mu je umiljat, ušne mu školjke gore malko proširene (za znak, da na svakom mjestu čuje odasvud), a odjeća mu gori nakićena zlatnim resama. Oklop mu je s krilima, ramena opasana đakonskim orarom (nekom kao stolom), a na grudima mu dječački lik Emanuelov. U desnoj mu ruci križ, a u lijevoj mač. Divno! Divno! Kosa mu se na glavi, kovrčasta i plava, povila iza ušiju, a vlasić je proveden uz vlasić poput iglica. Krila su mu prostrana i bijela kao snijeg, a pod njima je svijetao lazur. Pero se priljubilo uz pero, a u svakom od njih brčić uz brčić. Pogledaš na ta krila i kamo li se djeo sav tvoj strah? Moliš se: »Osjeni«. I u tom se času stišaš, a u duši nastaje mir. Eto, kakva je to bila ikona. A bile su te dvije slike za nas upravo toliko vrijedne kao Židovima svetinja nad svetinjama ukrašena čudnom umjetnošću Veselila.«

(Nastavit će se.)

Jod proti skleroze,
brom i fosfate za živce,
magnezij za žuč i jetra,
mangan za krv,
kalij za bubrege,
kalcij proti upala i katara,
sumpor proti reume,
teške metale za protoplazmu i žlijezde,
litij proti mokraćne kiseline,
ugljičnu kiselinu za srce i hormone,
alkalije proti kiseline želuca,
sve te i još mnoge druge ljekovite minerale proti stvaranja kamenaca, grčeva itd. ima u sebi od svih mineralnih voda cijele Jugoslavije samo čuvena
RADENSKA!
Zato je tako dobra, pitka i zdrava!

NIKOLAJ LJESKOV

Nikolaj S. Ljeskov, klasik ruske književnosti, rođen je g. 1831. u orelskoj guberniji. Život mu je bio pun svakojakih tegoba, napornog rada i razočaranja, ali njegova književna djela ipak provejava mnogo životne radosti, vedrog humora i nepokolebljivog optimizma. Ostavši već kao gimnazijalac bez roditelja nije mogao dovršiti svog školovanja. Posve mlad ulazi u državnu službu postavši činovnikom u Kijevu.

To je grad krštenja sv. Vladimira i njegova naroda, a pun je prekrasnih crkava i drevnih manastira, kojima su kroz stoljeća dolazile nebrojene tisuće hodočasnika sa sviju strana prostrane ruske carevine. Mladi Ljeskov, isprva sklon marksizmu, ovdje se opet približava vjeri otaca pod utjecajem narodne religioznosti.

On doskora napušta državnu službu, pa kao namještenik engleske neke tvrtke putuje kojih deset godina gotovo cijelom Rusijom. Upoznaje tako sve slojeve ruskog naroda, njegove običaje, mišljenja i osjećaje. Napose stječe golemu zalihu narodnog jezičnog blaga, kojim se kasnije vješto služi u književnom radu. Ljeskov se kao tridesetgodišnjak sasvim posveti književnosti te se nastani u Petrogradu.

Za života nije svojim djelima naišao na pravo razumijevanje suvremenika. Velika se umjetnička vrijednost i osebujnost njegovih djela postojano i sve više cijeni tek poslije njegove smrti (g. 1895.).

Sadašnja mu povijest ruske i svjetske književnosti određuje mjesto uz Tolstoja i Dostojevskoga priznavajući ga njima posve ravnim po veličini i značenju njegove umjetnosti. Srodan je Gogolju osobito sklonošću fantastičnome po ukusu narodne priče. Ponajbolja su njegova djela »Saborjani«, »Zapečaćeni anđeo« i »Legende«. Na hrvatski je dosad bio preveden njegov roman »Zakržljali rod« (»Zabav. biblioteka«, Zagreb, 1931.).

U »Zapečaćenom anđelu« priča Ljeskov na vanredno zanimljiv način uglavnom o tome, kako se neki starovjerački artelj — to je radnička zadruga domaćeg ruskog tipa — vratio ruskom crkvenom pravoslavlju. Oko pet stotina članova tog artelja poštovalo je mnogo starinsku ikonu. Anđela Hranitelja (Čuvara) držeći, da je ona za njih izvor posebnog Božjeg blagoslova i milosti. Krivnjom jednoga od njih vlasti zaplijene i zapečate tu ikonu, što svi smatraju nepodnošljivom nesrećom. Odluče stoga, da se domognu zaplijenjene ikone, pa makar i krađom. Kako su to i s kakvim posljedicama izveli, o tom Ljeskov priča potanko i otkriva usput sve one lijepe osebine svoje umjetnosti, radi kojih je zauzeo posebno mjesto u ruskoj književnosti. Kao dubok i svestran poznavalac ruskog narodnog života, on se vještački služi raznoličnim i snažnim sredstvima, kojima u toj pripovijesti dočarava i oživljuje narodnu dušu dovodeći nam pred oči njene predstavnike naročito u licima samih starovjeraca.

Od sada može svatko fotografirati

s novim fotoaparatom

KODAK BRABY-BROWNIE

Cijena Din 75·—

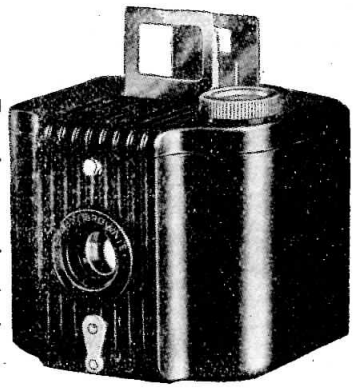

Solidan, lijep i dobar aparat. Upotrebljavajte za taj aparat uvijek Kodak filmove.

Najvažnija su lica te pripovijesti nalik na znatnija lica u drugim Ljeskovljevim djelima. Ponajboljima je među njima glavna značajka religioznost, koja je pučki vedra te puna ljupke prostodušnosti i živahne čuvstvenosti. Vjerska su naziranja u Ljeskova mnogo ispravnija nego li u drugih ruskih pisaca, koji se nazivlju kršćanskima, ali su gdjekad i kod njega natrunjena koječim, što mu treba zamjeriti.

Starovjerci ili raskolnici iz »Zapečaćenog anđela« pripadnici su jedne od najvećih i najvažnijih sekti, na koje se kroz stoljeća raspadalo rusko pravoslavlje. Nastala je u 17. stoljeću, kad je moskovski crkveni sabor izopćio protivnike popravljenih liturgijskih knjiga. Carska im je vlast kratila vjersku slobodu (kao što u mnogome i katolicima). Narod ih je ipak volio, možda i radi sklonosti nekim njihovim zabludama. Povjesničar Pogodin, inače branič ruske službene Crkve, priznavao je, da bi polovica ruskih seljaka prešlo starovjernicima, kad se ne bi bojali carskih vlasti. Valja ipak znati, da su starovjerci ruskoj pravoslavnoj Crkvi mnogo toga krivo i bez razloga prigovarali. Ona je svojim učenjem, uza sve zablude, idealu prave Kristove Crkve mnogo bliža nego li starovjerci.

Prijevod »Zapečaćenog anđela« načinjen je uz izdašnu suradnju g. Borisa Kistrana, profesora u Bjelovaru, za koju mu i ovdje zahvaljujem.

JOSIP CVRTILA

PORTRET GRADA RABA

Po zakonu o gradskim općinama Rab nije ubrojen u gradove, a ipak prema svom povijesnom, privrednom i kulturnom značenju, to mu se ime može mirne duše dati... Broj žitelja nekog mjesta redovno odlučuje, da li to mjesto ima obilježje grada, varoši ili sela. Za primorska i otočna mjesta Dalmacije to pravilo nema valjana oslona, jer tu ima naselja i sa samih 1000 stanovnika, a pokazuju sve karakteristike grada, dok neka druga mjesta s mnogo više žitelja imaju sva obilježja sela... U dalmatinskom primorju zovu obično gradom ona naselja, kojih se stanovnici većinom bave trgovinom, zanatima i pomorstvom, a selom ona mjesta, kojih su žitelji većinom poljoprivrednici i ribari...

Rab ima sva obilježja takvih primorskih gradova i još mnogo drugih oznaka, radi kojih se može zvati gradom. To su u prvom redu povijesni momenti.

Rab je jedno od najstarijih naših primorskih gradova. Njegovo osnivanje datira u drugom stoljeću prije Isusa, kada je tu bila osnovana rimska vojnička pomorska stanica, koja se ubrzo pretvorila u rimsku koloniju, te je poput Rima dobila svoj ustav, municipij, forume i t. d.

Već je tada Rab po svom upravnom, prosvjetnom, privrednom i socijalnom položaju imao sve oznake grada. U srednjem se vijeku Rab znatno proširio i došao do velikog napretka i blagostanja, pa je prije strašne kuge, koja je god. 1456. gotovo uništila mjesto, brojio oko 5000 žitelja. U to je doba Rab imao brojnu trgovačku mornaricu, a zanatstvo je bilo vrlo napredno (naročito gradnja brodova), klesarstvo, lijevanje zvona, filigranski radovi i svilarstvo. Stanovnici su se tada bavili pomorstvom, zanatima i trgovinom ili su bili posjednici zemalja na otoku Rabu i obližnjim otocima: Pagu, Maoni, Dolfinu i t. d.

Uz blagostanje bila je u to vrijeme na Rabu znatno visoka kultura, što možemo zaključiti po brojnim i lijepim crkvama, monumentalnim zvonicima, iskićenim patrijskim portalima i prozorima, umjetničkim slikama i sličnim radovima.

Rab je već onda bio kulturno i privredno središte cijelog otoka i nekih obližnjih mjesta, pa

POGLED NA RAB S MORA

je takav i sada ostao, iako u mnogo manjem opsegu. Stari su Rabljani bili sigurno vrlo ponosni sa svojim mjestom i s njegovim kulturnim spomenicima, jer je i sada još poznata ona njihova: »Arbe caput mundi, Roma secundum, Venezia tertia villa« (Rab glava svijeta, Rim u drugom redu, a Mleci treće mjesto).

Od tih vremena blagostanja i kulture znatno su se promijenile saobraćajne, privredne i društvene prilike. Kako je već spomenuto, u 15. stoljeću kuga je poharala mjesto, pa poslije toga nije moglo da se više podigne. Osim toga — otkrićem novih zemalja pomorska je trgovina pošla u kasnijim vjekovima drugim putovima, a brodarstvo na Rabu nije više imalo oslona da se održi. Uz to su i parobrodi potisnuli brodove na jedra, a Rabu je po tome nestao jedan od glavnih činilaca njegova napretka i blagostanja.

Zanatstvo je uslijed toga sve više propadalo, pa je gotovo i nestalo, a Rab nije mogao da se održi na prijašnjoj visini, pa je počeo da naglo propada i siromaši. Početkom 20. vijeka Rab je izgledao kao mrtvi grad, a njegovo je stanovništvo bilo palo na samih 800 žitelja.

Sve ono, što je Rabu ostalo iz prošlih vjekova, pošlo je u bescjenje. Prodavalo se za malen novac stare slike, važne pergamene, venecijanski umjetnički kućni namještaj, kucala na

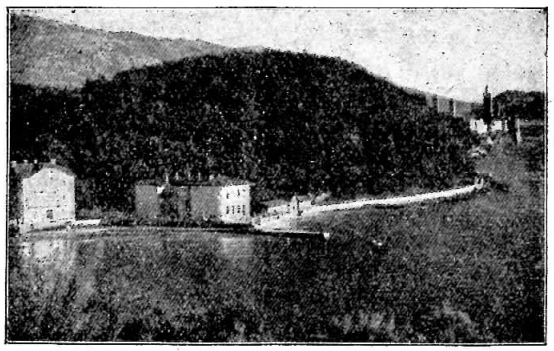

BOROVA ŠUMA KRAJ RABA

vratima, a napokon i ornamentirani pragovi s prozora.

Ipak Rab je imao sve potrebne uvjete da se probudi na nov život i da se preporodi iz svog mrtvila i svoje zapuštenosti. On je čuvao veliko blago još dovoljno neocijenjeno i gotovo nezapaženo, a to je: žarko sunce i sjajno plavetilo neba, bistrinu mora i množinu divnih plaža, svježinu i čistoću zraka, a nadasve one neuporedive krasote prirode, koje su počele da privlače mnoge strance. Kad su ti gosti pokazivali od godine na godinu sve to veći interes za Rab, to se mjesto snažnim zamahom u malo godina preporodilo i probudilo se na nov život te postalo jedno od najpoznatijih, najviše posjećenih i najomiljelijih ljetovališta sjevernog Jadrana.

U nekoliko decenija mjesto se naskroz promijenilo. Sagradilo se više novih kuća, a stare

su se temeljito popravile. Bilo je uvedeno električno osvjetljenje, tekuća voda i kanalizacije. Sva se okolica pošumila, sagradilo se mnogo novih puteva i lijepih promenada i podiglo 11 hotela, 12 pensiona i 4 restorana, pa Rab može sada da primi i preko 1600 gostiju. Posljednjih godina tu dolazi oko 12.000 gostiju na godinu, koji ukupno proborave do 120.000 noći, i kroz to vrijeme potroše od 10 do 12 milijuna dinara.

Grad Rab ima izvanredno lijep položaj, krasnu prirodu i mnogo važnih povijesnih i kulturnih znamenitosti prošlih vremena. Te historijsko-kulturne vrednote udružene s lijepom prirodom i krajolicima daju mjestu neku naročitu privlačivost i pobuđuju opravdano zanimanje.

Rab počiva na malom poluotoku, koji je jedva 500 m dug i oko 300 m širok sa svoje sjeverozapadne strane, dok se u protivnom pravcu oštrim kutom pruža u more. Njegova je jugozapadna strana visoka, mjestimice i do 20 m, i sasvim strma s velikim klisurama, a s protivne

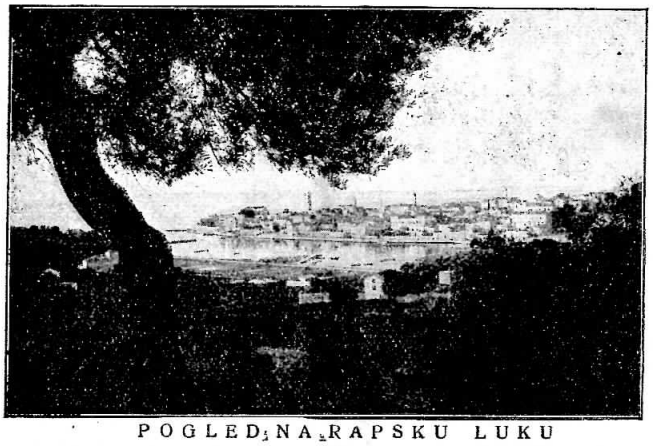

POGLED NA RAPSKU LUKU

se sjeveroistočne strane položito spušta do rapske luke.

Na tom prostoru nanizala se kuća do kuće, uglavnom odijeljene s tri paralelne ulice, što se protežu dužinom cijeloga poluotoka. Te su ulice spojene s više poprečnih uličica, koje daju mjestu naročitu slikovitost. Samo je najjužniji dio grada ispresjecan nepravilnim, tijesnim i krivudastim uličicama i tu je mnogo ruševina starih kuća, koje su bile napuštene iza kuge, pa su tako ostale do danas. Te stare ruševine, tamnih zidova, obavitih bršljanom, sa svodovima kuća preko ulice, imaju svoju naročitu romantičnost i zasebnu draž.

Pogled je s mora na Rab s južne strane vrlo lijep. To je jedinstvena i neobična slika, kojoj se Rab čini kao kakvo začarano mjesto, grad priča. Visoke se klisure strmo dižu iz samih morskih valova, a pokrivene su zelenom travom, smeđom kaduljom i stoljetnim agavama. Na klisurama su podignute starinske kuće malih i nesimetričnih prozora i lijepe crkve i samostani, koji svoje zidove duboko pružaju do mora, a iz zidova proviruju veći ili manji dijelovi klisura pokriveni zelenilom. Nad kućama, crkvama i samostanima strše četiri karakteristična zvonika, podjednako udaljena jedan od drugoga, koji svojom ukus-

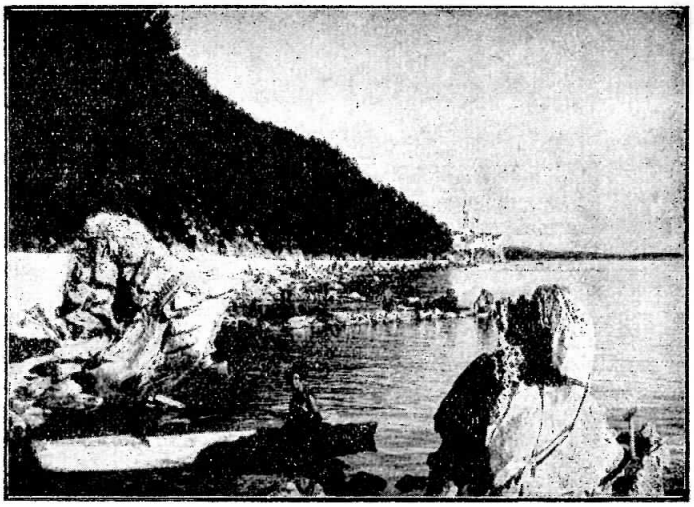

OMILJELA „PROMENADA" UZ MORSKU OBALU

nom jednostavnošću daju cijeloj okolici zasebno obilježje.

Ta je vrlo lijepa slika, karakteristična slika Raba, toliko prikazana u prospektima, dopisnicama, slikama i fotografijama, uvijek lijepa i privlačiva. Te stare kuće, sredovjekovne crkve i samostani i vitki zvonici stvaraju sa strmim klisurama vrlo ugodnu harmoničnu cjelinu i daju Rabu vanredno lijepu, opću sliku. To je ono, čime se Rab može da ponosi i što neprestano privlači svačiju pažnju. Ta lijepa panorama, koju Rab s mora pokazuje, okružena je slikovitim krajevima i krasnom pozadinom. Odmah do grada pruža se gusta borova šuma, oko 2 km duga, sa svojim tamnim zelenilom. Ta se šuma, poput samog grada, strmo spušta do mora do lijepe uvale Sv. Eufemije. Uvala je s protivne strane zatvorena dugim rtom, koji se paralelno širi prema gradu, a sav je obilno pošumljen.

U pozadini se grada diže osrednja gorska stepenica sva u zelenilu, a iza nje goli vrhunci Kamenjaka, najvišeg brda na Rabu. Još dalje nebu pod oblake uspinje se visoka planina Velebit.

Gradska je luka zatvorena dugim lukobranom. Prostrana i duga obala gradske luke posađena je palmama i raznim stablima, a oko nje se amfiteatralno diže zelena uzvisina i pošumljeni brežuljci, dok se izvan luke niže uvala do uvale sa žalima i kupalištima.

Najljepši je ures grada rapski park, borova šuma, zvana Komorčar. Slikovito okružuje stare zidine grada sa sjeverozapadne strane, širi se na maloj uzvisini nad morem, pa se lagano spušta u uvalu Sv. Eufemije.

Jugozapadni obronak strmo silazi do mora, a gusto je pošumljen do same obale. Tu se ispod grana borovih stabala proteže uz samo morsko žalo duga promenada, omiljelo šetalište kupališnih gostiju.

Portret je Raba vrlo zanimljiv, ali i njegova unutrašnjost, slikovite ulice, historijske i kulturne znamenitosti mogu da pobude opravdano zanimanje.

PROF. S. MARČIĆ

KULTURA

Književnost

LJUBAV NEBA

»Ljubav neba« je nova zbirka pjesama Jeronima Kornera*. Ime pjesnika nije novo. Nailazimo ga češće po književnim listovima i znamo ga iz zbirki »Blistavi rub« (1932.) i »Lirika grude« (1934.). Ali novo je, kada se današnji mladi pjesnik svjetovnjak molitvom ovako utječe Preblagom:

»...molim Te, da moje pjesme budu jasne; pa da i drugi osjete ljepotu Tvoje Riječi!... Molim Te, da moje pjesme budu jednostavne... I jedino je, što Te molim, da budem dobar kao i sada, kad

JERONIM KORNER

sam pjevao ove pjesme, kao i onog dana, kad sam se pričestio...«

(»Molitva«)

I zaista! U ovim pjesmama nema zakučaste dikcije, traženih paradoksa i ishitrene virtuoznosti. One su jednostavne i jasne, da ih može razumjeti i osjetiti svatko — kao i ljepotu poljskoga cvijeća.

A čitajući ove pjesme osjećamo, čega ne doživljavamo kod suvremene »poezije«, osjećamo neku lagodnost, mir, radost, osjećamo, da ih je pjevao pjesnik dobar, blag, ispovjeđen i pričešćen.

Samo takav pjesnik može da se ovako raduje Božiću:

Svi ćemo biti mali kao djeca
te svete noći vedrog ushićenja,
i kad počne zvono sa crkve da breca
u nama će sinut dječja ushićenja.
I pjevat će zvonko zvonki zvonovi
najljepšu priču, koju java rodi,
a nas će tada opiti tonovi
na bijelom putu, koji crkvi vodi.

(»Božićna radost«)

A ovakvih ugođaja ima u »Ljubavi neba« gotovo uz vaki blagdan crkvene godine i uz svaki vjerski događaj, jer pjesme žive s Bogom.

U čitavoj našoj poeziji, jedva će se naći opis pričešćivanja, kakav je ovaj:

Kad gledam, kako ste bojažljivo
krotko spustili glave svi
kao djeca u čekanju cjelova majke,
za koji se ne usuđuju moliti,
jer su krivi,
meni se sažalite — i pitam se:
»Zašto ikada pomislih, da ste zli?
Ah, zašto ikada pomislih, da ste zli?«

(»Corpus Domini«)

Za ovu samu kiticu poklonio bih svu tako zvanu »socijalnu literaturu« ispjevanu kroz unazad pet godina.

Jednostavne, jasne i blage pjesme Jeronima Kornera treba čitati! Treba ih recitirati! Govoriti u govornim zborovima! Jer premnoge, usuđujem se reći, mogu se glasno moliti.

Velimir Deželić, sin

* Jeronim Korner: »Ljubav neba«, Zagreb, 1935. Str. 56. Cijena 10. Din. Naklada autorova. Naručuje se kod knjižare »Narodne Prosvjete«, Zagreb, Kaptol 29.

Radio

RADIO ZAGREB

Pored uobičajenog programa ističemo u narednom tjednu ove priredbe:

21. IV. U 10 s. Prenos mise iz crkve sv. Marka. Oratorijski zbor pjeva misu od Krawc-Pozajića. — U 20.15 s. Vokalni koncert Drage Hržića. — U 20.45 s. Nadja Grahor čita iz lirike Vladimira Nazora. — U 21 s. Vokalni koncert Lucije Ožegović. — U 21.30 s. Recitacija Andrije Gerašić.

22. IV. U 11 s. Prenos mise iz crkve sv. Marije. Mješoviti zbor »Branimir« pjeva latinsku misu od Grubena. — U 20 s. Prenos opere iz Narodnog Kazališta u Zagrebu.

23. IV. U 17.30 s. Koncerat na violoncellu, izvodi Miroslav Crlenjak. — U 22.15 s. Koncerat mandolinskog orkestra.

24. IV. U 17.45 s. Dječji sat. — U 20.05 s. Prenos simfonijskog koncerta iz Beča. — U 22.20 s. Koncerat na harmonici, izvodi Milan Stante.

25. IV. U 10 s. Prenos mise iz crkve sv. Marka. Oratorijski zbor pjeva misu od Kolba. — U 20 s. Koncertno veče, prenos iz Beograda. — U 22.15 s. I. Horvat i Š. Bogatni sviraju na havajskoj gitari i citri.

26. IV. U 17.15 s. Koncerat na flauti, izvodi F. Brunclik. — U 17.45 s. Vokalni koncerat Nade Tončić. — U 20.30 s. Prenos koncerta pjevačkog udruženja »Opus« iz Hrv. glazbenog zavoda.

27. IV. U 20 s. Koncerat na harfi, izvodi Lujza Holubova.

ZA 10 DINARA VAŠE DIJETE KROZ ČITAVU ŠKOLSKU GODINU PRIMA »MALU MLADOST«!

DOGAĐAJI

2. travnja: Lord Eden vijeća u Varšavi s predsjednikom poljske republike Moscickim i maršalom Pilsudskim. — U Španjolskoj se radi o tom, da novu vladu sastavi katolički vođa Gil Robles, ali framasoni nastoje to osujetiti. — Bolivija i Paragvaj primile predlog Argentine i Čila, da započnu pregovori o miru između te dvije zaraćene južnoameričke države. — Novom londonskom westminsterskom nadbiskupu Hinsleyu, koji je bio pred nekoliko dana imenovan, podijelio sam Papa pallium.

3 Novu španjolsku vladu sastavio opet Lerroux te je to opet uspjeh španjolskih slobodnih zidara, ali vođa najjače stranke Gil Robles, katolik, najavljuje oštru borbu protiv te vlade. — Lord Eden otputovao iz Varšave.

4. Pruski ministar predsjednik Göring u Gdanskom na agitacionom posjetu pred izbore u tom slobodnom gradu, koji Njemačka iza Saarskoga kraja također hoće da dobije natrag. — Lord Eden u Pragu vijeća s ministrom Benešom.

5. Poljska prosvjeduje protiv Göringova agitacionog boravka u Gdanskom. Čudna zaista njemačko-poljska sloga! — Lord Eden vratio se u London s puta u Berlin, Moskvu, Varšavu i Prag.

6. U Tokio, glavni grad Japana, stigao mandžurski car svečano dočekan od japanskoga cara i naroda. — U Londonu, Parizu i Rimu živo se pretresaju pitanja, koja će se za osiguranje evropskog mira pretresati za koji dan na konferenciji tih triju velikih država u Stresi. — Francuski vojnici, koji su sad navršili svoj vojni rok te su trebali biti pušteni kući, zadržani su pod oružjem do 14. srpnja. — Američki parlamenat i senat odobrili, da se za javne radnje potroši oko pola miljarde dolara (t. j. oko 22 miljarde dinara).

ODIJELO svih krojeva u prvoklasnoj izradbi uz vrlo umjerene cijene jedino u krojačkoj dvorani

IVAN SMRKIĆ

Zagreb, Preradovićeva ulica 40

(Dvorište priz.) — Preuzimam popravke!

Veliki izbor engl. i češkin kolekcija.

RADIO ZASTUPSTVO

Aparati — zadnja riječ! — Najmoderniji baterijski aparati svih vrsti! — Radio klinike za sve sisteme!

FRANKOPANSKA ULICA 2 A (DVORIŠTE)

NAŠ DOM

Dobar tek

JELOVNIK ZA OVAJ TJEDAN

Nedjelja. Objed: Juha od telećih kosti. Pržolica na vinu s prženim krumpirom i miješanom salatom. Nadišći s makom. — Večera: Naduvak od šunke.

Ponedjeljak. Objed: Prežgana Juha. Prženi kelj. Omlet od telećih jetara. — Večera: Žličnjaci s jajima.

Utorak. Objed: Juha od mrkve. Teleći bifteki s pirjanom mrkvom i salatom. — Večera: Pečeni krumpiri s maslacem.

Srijeda. Objed: Juha od krumpira. Špinat s jajima (volovskim očima). Drobljenac. — Večera: Pržena riba.

Četvrtak. Objed: Mliječna juha. Valjušci od krumpira s umakom od rajčice. — Večera: Sir s vrhnjem i mladim lukom.

Petak. Objed: Riblja juha. Kuhana riba. — Večera: Kaša od graha (papula) posuta sitno nasjeckanim češnjakom i paprikom.

Subota. Objed: Juha od špinata. Pirjani kupus s okruljicama od žemlje. — Večera: Fileki.

Pržolica na vinu. Dobro ustajalo meso za pržolice stuci, malo posoli, popapri i naglo peci u vreloj masti, da porumeni. Dotle pomiješaj sok od rajčice sa sitno nasjeckanim lukom i češnjakom, pa to uspi na pržolice, zalij s osminom litre bijela vina i pirjaj, dok meso ne bude mekano. Nosi na stol s prženim krumpirom i miješanom salatom.

Naduvak od šunke. Miješaj 6 dkg maslaca, dok se ne zapjeni, pa dodaj 6 žemlji, s kojih si prije skinula koru i koje si dobro namočila u mlijeku. Malo posoli, dodaj 4 žumanjka, 15 dkg fino nasjeckane šunke i snijeg od 4 bjelanjka. Tu smjesu uspi u oblik za naduvak, koju si dobro pomastila i posula žemljinim mrvicama, pa kuhaj pola sata.

Omlet od telećih jetara. Nareži sitno ¼ kg telećih jetara i pomiješaj ih sa 4 cijela jaja, soli i žlicom brašna posipaj. Načini više manjih omleta i peci ih u vreloj masti. Puni ih špinatom ili pirjanim graškom, kad ga bude.

ŠTO ĆEMO PEĆI ZA USKRS?

Uskrsni kolač. Miješaj 5 žumanjaka sa 20 dkg šećera, zatim primiješaj lagano 18 dkg maslaca, sok i koricu jednog limuna, čvrst snijeg od 5 bjelanjaka i 17 dkg brašna pomiješana sa polovicom paketića praška za kolače. Tu smjesu speci u velikoj namašćenoj tepsiji u pečenjari. Tada je razreži na 3 jednaka komada, koje ćeš složiti jedan na drugi, a između njih dolazi ova krema: Miješaj 20 dkg maslaca s isto toliko vanilijina šećera, 2 žlice ruma, 6 dkg samljevenih oraha i s nekoliko žlica crne kave. Cijeli kolač pocakli kojom ocaklinom (vidi »Domaćicu u kuhinji« od M. Cezner i St. Andrić str. 86.), pa prije nego se ocaklina osuši, poslaži po njoj lijepo bonbonâ u obliku jajašaca, koja se sad pred Uskrs dobivaju u svakom dućanu.

Uskrsno jaje od biskvita. Miješaj 5 žumanjaka sa 20 dkg šećera pa dodaj 2 žlice ruma, malo korice i soka od limuna, 6 dkg oguljenih i samljevenih badema, pol paketića praška za kolače, čvrst snijeg od 5 bjelanjaka i 11 dkg krumpirova brašna. Lagano miješaj i uspi u oblik sličan jajetu, koji si dobro prije pomastila, te peci polako u pečenjari, dok ne postane svijetložuto. Kad je pečeno, raspolovi po pola i napuni kakvom kremom (vidi »Domaćicu u kuhinji« str. 87.), sklopi ga opet zajedno i premaži cijelo istom kremom te pospi krupno nasjeckanim lješnjacima. Treba držati na hladnome.

Poljupci sa medom. Metni na dasku pol kg mekanog brašna, u sredinu načini jamicu i metni u nju 20 dkg. šećera, 17 dkg meda, 2 cijela jaja, 2 žlice masti i pol žličice sodine bikarbone. To sve zajedno umijesi i načini male kugljice. Složi ih razdaleko u brašnom posutu tepsiju i peci. Kugljice se mogu prije pečenja posuti i samljevenim bademima, koji su pomiješani sa grubo stucanim šećerom.

Kotačići iz žutog linskog tijesta. Zgnječi valjkom 24 dkg brašna i 16 dkg maslaca, dodaj 4 dkg sitnog šećera, 4 kuhana i kroz sito prognječena žumanjka, zatim 4 sirova žumanjka, limunove korice i malo ruma. Umijesi tijesto, razvaljaj na pol cm visoko, izbodi okrugle nazupčane kotačiće, polovicu od njih namaži bjelanjkom, pospi samljevenim očišćenim bademima i peci. Pečene namaži pekmezom od ribiza, sastavi dva po dva zajedno tako, da onaj sa bademima dođe odozgor, i pospi ih šećerom.

Biskupski kruh sa čokoladom. Miješaj 8 dkg maslaca sa 8 dkg razmekšane čokolade, dodaj 8 dkg šećera, četiri žumanjka, a 8 dkg brašna dodavaj naizmjence sa snijegom od četiri bjelanjca. U to pomiješaj bademâ, grožđicâ, arancinâ, korice od naranče i limuna kao u biskupski kruh te peci lagano.

Ne badava

ali uz nevjerojatno niske cijene postignete u tapetarsko-dekorativnoj radnji

prije G. JURAK sada S. BALOV

Zagreb, Gajeva ulica 22 — Telefon 61-57

Obnova i popravak kauča, otomana, madraca i t. d. kao i sve u tu struku zasijecajuće radove.

Posjetite bez obaveze na kupnju!

Kugljice od smokava. Četvrt kg suhih sočnih smokava iz škrinje samelji na stroju za meso zajedno sa koricom od naranče, metni na dasku, dodaj 10 dkg sitnog šećera, žlicu pekmeza (marmelade) i malo ruma. Umijesi i načini kugljice. Naspi na dasku kristala te svaku kugljicu metni na kristal, nožem je splošti i načini oblik smokve. S. A.

Kućanstvo

Čišćenje boca. Boce i drugo posuđe, u kojem se nalazila smrdljiva tekućina, može se potpuno očistiti na ovaj način: Uzmi malo crnog gorušičnog brašna, stavi ga u posudu i nalij na nj nešto vrele vode. Dobro promućkaj, pa isperi hladnom vodom. Prema potrebi mora se to opetovati. Pa i naše ruke, ma kako neugodno vonjale, istrljaju se i isperu vodom, kojoj smo primiješali malo gorušičnog brašna.

Čuvanje maslaca ljeti. Ljeti je veoma teško sačuvati maslac po nekoliko dana. Da se ne pokvari tako brzo, uzmi obični zemljani neokalajisani lonac. U nj stavi maslac, a lonac stavi u veću posudu s hladnom vodom. Osim toga mora se lonac pokriti čistom krpom, na koju se stavi malo soli. Lonac s maslacem ne smijemo držati u blizini stvari, koja širi od sebe jak miris, jer bi maslac postao ranketljiv. Lonac treba držati na svježem zraku, pa se tako maslac može zdrav održati duže vremena. I. S.

FOTO I. KOTZMANN

ATELIER ZA MODERNU FOTOGRAFIJU

ZAGREB

STROSMAYEROV TRG BROJ 12

KRALJICE MARIJE ULICA BROJ 3

HRVATSKI SELJAČKI DOM

Agneza salon šešira

Zagreb, Draškovićeva ulica 10

Veliki izbor — Prvorazredna izvedba — Popravci i moderniziranje — Veoma niske cijene — Osvjedočite se!

Razgled bez obaveze na kupnju

Pripovijest „Obitelji“

ZLOČIN STAROG ČUVARA PRUGE

(Nastavak)

FRANCUSKI NAPISAO CATULLE MENDES — PREVEO SLAVKO BALOG

3. PRIČA O MALOM DJETETU, KOJI NIJE IMAO UŠI, I O PSU, KOJI JE PUŠIO LULU

»Bilo je nekoć . . .«

»Gdje, djede?«

»U nekoj zemlji . . . Bili su jednom muž i žena, a seljaci kao i mi, no ne tako sretni kao mi, jer su bili tako siromašni, da nisu imali ni korice kruha prije, nego što bi pošli na počinak.«

»Ali juhe su valjda imali?«

»Ne, nisu imali ni zdjele za juhu, jer ju je mačka razbila . . . Bili su dakle jako, jako siromašni, a njihova je nesreća bila još veća radi toga, jer njihovo jedino dijete nije imalo uši.«

»Pa onda nije čuo?«

»O, ipak je čuo!«

»Pa kako?«

»Da li kroz nos ili kroz oči, o tome pripovijest ne kaže ništa.«

Mali je Blas jedan čas razmišljao, a nato reče:

»Ta pripovijest nije ni najmanje lijepa.«

»Doći će već bolje. To je samo početak,« reče djed i nastavi pričanje: »Dijete, koje nije imalo uši, a unatoč tome vrlo dobro čulo, prisluškivalo je jednoga dana, kako je otac majci pričao, da se na nekom brdu nalazi špilja, u koju je neki čarobnjak sakrio mnogo blaga i dragocjenosti, a to blago da je namijenio onome, tko ga uz velike pogibelji odnese. Smolko (tako se zvao dječak) pomisli: kad bih se mogao samo domoći blaga, onda se moj otac i mati ne bi trebali više mučiti i ne bi trebali lijegati u krevet bez večere . . . Eto vidiš, premda Smolko nije imao uši, imao je dobro srce. I on odluči da potraži brijeg. O tome nije nikome ništa kazao, jer je htio da iznenadi svoje roditelje. Kad bi bilo nešto, što bi ga zadržalo, da ne krene na put, bio bi to strah pred neuspjehom, jer je jadnik imao nesreću u svemu, čega god se prihvatio. Kad je mislio, da je nešto dobro učinio, to je onda jamačno ispalo zlo i bio je osim toga još za svoju dobru volju kažnjen. To se međutim u životu često događa. Ima ljudi, kojima se ništa ne posrećuje i koji ni krivi ni dužni moraju da trpe. Jednoga dana opazi Smolko nekog prosjaka, gdje sjedi uz put. Premda je bio puki siromah i imao jedan jedini dinar, pokloni novac prosjaku. Ti sigurno misliš, da je prosjak kazao: Bog plati! Bože sačuvaj! Prosjak mu baci novac u lice, zaprijeti pesnicom i poviče: grehota je siromahe varati i Bog će te radi toga kazniti.«

»Djede, zašto je to kazao prosjak?«

»Jer je pfenig bio lažan, ali mali nije mogao zato ništa, jer je sam dobio novac na dar. No slušaj dalje! Drugi je put Smolko čuo kokoš kako u staji viče i kokodače. O kako je samo vikala! Sažali se Smolku, te on skoči odmah iz kreveta — jer je bila noć — i potrči k jadnoj životinjici. Kokoš je sjedila u okrugloj košari i tako vikala, kao da zove nekoga u pomoć. Smolko je pomiluje, no kokoš je i dalje vikala. Nato pomisli dječak: Sigurno je u košari kakva zla životinja, koja ju grize! I u svojoj uslužnosti zgrabi korpu, prevrne je, jer je kokoš htio osloboditi od njezina neprijatelja. Ona skoči, jer se od drmanja bila uplašila, zalepršа i bude tako sretno oslobođena. Ali znaš, što se nakon toga dogodilo? Dvanaest se prekrasnih velikih jaja, koje je majka metnula pod kokoš, da se izlegu, razbilo! Možeš misliti, kako su ispsovali siromaha malog bezušnika, premda je on htio koki samo dobro!«

Djed časak stane pa će, kao da se nečeg sjetio:

»Da zbilja, moram ti reći, kako je Smolko izgubio uši, jer kad je došao na svijet, on ih je imao. Bilo je to jednom u šumi. Tu je Smolko vidio nekog velikog crnog psa, koji je stajao uspravno na zadnjim nogama i pušio posve ugodno lulu . . .«

»Što, djede, zar je pas pušio?«

»Dakako! U kraju, gdje je stanovao Smolko, možeš često sretati i vidjeti na ulici pse, kako puše, no kod nas je to rijetke. Ukratko: Pas, koga je Smolko sreo u šumi, pušio je — ili bolje rečeno — on nije pušio, jer je vatra bila u njegovoj luli ugasla. Dobri mu se Smolko približi i reče: ‚Gospodine psu, ako vam je pravo, otrčat ću u selo i donijeti vam šibice.‘ To je jamačno bilo lijepo i učtivo od dječaka. No pas se podigne, zalaje kao lud skoči na malog i — jedan, dva — odgrize mu oba uha. Zatim odskoči natrag i nestane ga u grmlju.«

»Zar sa Smolkovim ušesima?«

»Da zajedno s ušesima.«

»Djede, hoće li ih Smolko kasnije dobiti opet natrag?«

»To ti još sada ne mogu kazati, nego samo slušaj, pa ćeš doznati! Ti valjda pojmiš, da je uslijed te nesreće Smolko malo smalaksao, ali uza

POKUĆTVO

Kupujte dobro i jeftino sa skladišta: **Slavko Henč, Zagreb, Vlaška ul. 70b** (Nadbiskupska palača). Izrada i po narudžbi. Van Zagreba dostava autom bez troškova pakovanja.

SALON „GIZELA“ ZAGREB

Preradovićev trg 4

Preporuča cij. domaćicama svoj bogati izbor šešira

Popravci se primaju

SAMO 1 DINAR

stoji pranje i savršeno glačanje tvrdih ogrlica tako, da na rubovima ne ispucaju, u praonici i gladionici svakovrsnog rublja

„SOKOL“, ZAGREB

Boškovićeva ulica 10 i Pejačevićev trg 13

sve to želio je i nadalje da drugima koristi. Tako se jedne noći, kada su svi u kolibi spavali u dubokom snu, tiho podigne, izvuče napolje na ulicu i uputi se prema brijegu. Premda je bio mrak, nije se ništa bojao. Brijeg je bio posve crn, upravo tako kao ovaj pred nama, a gore nije vodio nikakav put. Osim toga nije on znao, na kojoj je strani čarobnjakova špilja. Tu Smolko stane ne znajući, kamo da se okrene, i već se pobojao, da će se morati vratiti kući neobavljena posla. Nenadano doleti nekakav golemi gavran, sjedne pokraj Smolka i stane kreštati. Njegovo kreštanje nije bilo neugodno i strašno, već je dapače izgledalo, kao da gavran malom dobro misli. Smolko ga je promatrao i učini mu se, da je tu veliku šiljastu glavu s grančicom od omorike već jednom vidio. Ne, nije ga još nikada vidio, no gavran ga je sjećao na crnog psa s lulom, i zato je htio brzo pobjeći, jer se bojao za svoje uši. No gavran reče:

»Ne boj se i ne gubi srčanosti. Tebe naravno susreću samo neprilike i zato te zovu Smolkom. ali ne kloni duhom, jer ćeš prije ili poslije biti nagrađen za dobra, što si učinio. Svako dobro djelo bude nagrađeno, kao što iz sjemena niče klas, a iz žira hrast. Budi samo uvijek dobar i uslužan, kao što si bio i dosada i drugo ne traži. Hodi i sjedi na moja krila, ja ću te ponijeti do špilje«. Tako reče gavran i raširi svoja krila. Oh, bio je jako velik! Tako velik, da je siromah Smolko, koji je bio malen i mršav, jer nije imao šta da jede, mogao lijepo sjesti na njegova leđa među krila. Gavran se nato podigne velikom brzinom uvis. Naš se mali jahač nije ništa bojao, jer je samo mislio na veselje svojih roditelja, kada se s blagom vrati kući. Kada su se popeli već tako visoko, da su lebdili nad najvišom glavicom brda, spusti se gavran.

Neka duboka pukotina bila je opkoljena gustom šikarom, u kojoj je sjedilo bezbroj sova i ćukova, kojima su se oči sjale i blistale.

Smolko siđe s gavrana i reče:

‚Najljepša hvala, gospodine gavrane! Imajte dobrotu te mi pokažite put do špilje!'

No dok je on to govorio, ptica se preobrazi i nije bio više gavran, nego stari gadni crni patuljak s lulom u ustima, koji pogleda uplašenog mladića s pakosnim smijehom. I premda je Smolko morao opet pomisliti na crnoga psa, ipak se snađe i reče:

‚Gospodine patuljče, ne bi li bili tako dobri i rekli mi, gdje bih mogao naći čarobnjakovo blago?'

Ali sada je došlo nešto strašno. Umjesto ikakvog odgovora zgrabi patuljak jednu veliku batinu baci se njome na Smolka te stane po malom nemilosrdno udarati, a strašne sove i ćukovi dolete i počnu oštrim kljunovima kljucati po malomu i poviču:

‚Odatle, lopove! Ti hoćeš da imaš blago? Svakako da ga lakomo protepeš i profućkaš u kuglanju. Mjesto da ideš u školu, ti bi se po cio dan kuglao. Nosi se lopove nosi se!'

Smolko odgovori:

‚Nisam lopov. Slobodno je blago odnijeti, jer ga je čarobnjak namijenio onome, tko bude hrabar. Ja blago ne ću sigurno protepsti, nego ću ga odnijeti svojim roditeljima, da ne moraju više gladovati i da mogu siromasima davati milostinje.'

No unatoč tome, što je dječak opravdavao svoje namjere, bile su to tek izgubljene riječi. Patuljak je udarao dalje svojim štapom, a sove nisu prestale zlostavljati jadnog dječaka, dok nije polumrtav i krvav pao na zemlju i skotrljao se u provaliju.

Svaki bi drugi na njegovu mjestu nakon tolikih nepravda smalaksao. No tako nije mislio naš mali Smolko. On je mislio samo na svoje drage roditelje i nije izgubio srčanost.

U jami, u koju je pao, bilo je tamno kao u rogu, ali je ipak mogao vidjeti, da se u njoj nalazi velika crna zvijer slična vuku. Stajala na

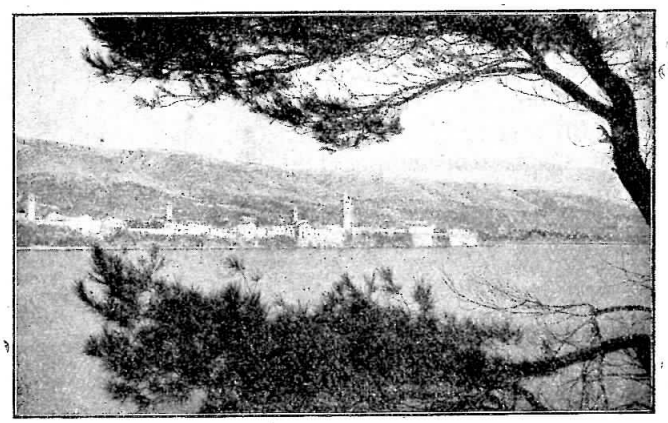

POGLED NA RAB KROZ BOROVE GRANE

svojim udovima i činila se, kao da ima u istinu lulu. I kad je taj vuk opazio Smolka, poviče:

‚Odatle, bećaru! Ja sam čuvar blaga, koje je pohranjeno pod ovim kamenom, na kojem ja sjedim, i ne bi nikom savjetovao, da ga pokuša uzeti.'

Smolko se baci srčano na vuka, a njegova želja, da učini dobro, dade mu toliko snage, da mu je uspjelo zvijer nadvladati i srušiti na zemlju. I prije nego što se vuk mogao podići sa zemlje, već je otkotrljao kamen. No mjesto žuđenog novca nađe sandučić pun dragoga kamenja, koje je bilo tako lijepo i vrijedno, da bi jedan jedini od njih dostajao, da se njime kupe tri kraljevstva. Dok je bio time zabavljen, da digne teški sandučić, podigne se vuk i počne svojim oštrim zubima gristi maloga tako, da mu je razderao u krpe nesamo hlačice već i kožu.

I preko tih je muka dječak prešao. Mislio je samo na svoju ljubljenu majčicu, kako će ona dobiti lijepe oprave kao i druge uredne gospođe. On ju je već vidio u duhu sjajno obučenu, kako stoji pred vratima novo sagrađene kuće i kako daje juhu i odijela siromasima, koji ispred nje prolaze.

Da! Bio je to neobičan mladić. Nije osjećao svojih bolova, ako je trebalo druge usrećiti.

Napokon metne sandučić na rame i izvuče se, kako je mogao, iz rupe kroz grmlje, premda ga je zao vuk neprestano progonio i grizao.

Tako ispaćen dođe do jednog strmog puta i udari preko njega, ali opazi, da ga je opkolila množina demona i spodoba ljudsko-životinjskih. Sve su bile strašne i neprijatne kao sablast. Dolazile su sa svih strana, letjele po zraku i dizale dreku iz svega grla:

‚Držite lopova! Držite lopova!'

Siromaka je Smolka spopao smrtni strah i on počne trčati, što su ga noge nosile, i na koncu dohvati se doline, gdje je bilo sve tiše i tiše oko njega.

Mali je Smolko bio jako žalostan, jer ga je cio svijet držao zlim, premda je on želio najbolje. Nabrzo se sjeti, da njegova očinska kolibica nije još daleko, i već se veselio, kako će, kada se vrati kući, dražiti svoje roditelje: ‚Oče, majko! Tu je blago, koje je čarobnjak odredio za najhrabrijega. Ja sam ga se domogao. Veselite se, pijte, jedite i dijelite bogatstvo sa siromasima!'

Ali nije to bilo tako, kako se tome nadao mali bezušnik. Roditeljska je kuća bila još daleko. Mjesec se baš rađao, a na cesti dolazila su mu ususret tri gorostasna vojnika.

Hu! Kako su se neprijatno na mjesečini sjajile sablje i bajunete. Već su bili posve blizu tako, da je mogao vidjeti, da ta tri vojnika ispod svojih kaciga nisu ljudske spodobe, nego da imadu pasje gubice i da sva trojica puše lulu.«

Dotle je došao stari Blas sa svojom pričom, kada je nenadano zazvonilo električno zvonce, koje je dalo znak, da se vlak približuje i da se ima most spustiti.

Starac se podigne, no mali ga Blas zadrži:

»Djede, jesu li vojnici bili doista psi?«

»Da, bili su doista psi,« odgovori starac i budući da je znao, da će vlak stići tek za četvrt sata i da most može spustiti u tili čas, nastavi: »Barem su se činili kao psi, a ti znaš, da u pričama ljudi nisu uvijek ono, što se čine... Kad su dakle vojnici ugledali maloga Smolka, skoče na njega i poviknu: ‚Nikud smjesta! Ti si onaj, koji si nekog putnika u šumi okrao. Eto tu je i sandučić!' te mu ga oduzmu. Premda ih je Smolko uvjeravao, da uopće nije bio u šumi, nego da dolazi s brijega i da je u sandučiću blago, koje je on teškom mukom na pošteni način stekao, nije to pomoglo. Vojnici ga čvrsto zgrabe i odvedu u tamnicu, gdje ga bace u podzemnu ćeliju, u kojoj je bilo posve mračno i puno parcova.

Uslijed velike vike vojnika probudi se cio grad. Pred kaznionicom se skupi mnogo svijeta, a mali je Smolko čuo, kako su vikali:

‚Jesu li lopova jednom ipak uhvatili? Tko je on? Oh! Oh! To je mali bezušnik. Tko bi to mislio? Čini se tako pošten, a ipak je ništarija!'

Mali je siromašni dječak gorko plakao, kad je to čuo. Ta on nije htio učiniti ništa zla, niti je šta zla učinio — — — — —«

Stari se Blas nenadano podigne, jer je rezak zvižduk lokomotive dva puta odjeknuo i već se vidjelo, kako se crni dim mota zrakom.

Stari potrči k mostu i čvrsto uhvati za ručku, dok se dječak igrao sa šljunkom.

Iza sebe čuje još u priličnoj udaljenosti stroj, koji je vukao za sobom dugi niz vagona, kako sopti i stenje.

Bio je to brzi vlak, koji je jurio divljom brzinom, i da se stari Blas okrenuo, mogao bi već vidjeti putnike na prozoru, koji su se naslonili i ispružili van, da vide gorostasno brdo, u koje će za kratko vrijeme unići.

Most se pomalo spuštao i već je bio prevalio oko jeden trećine svoga puta. Stari se Blas nije baš žurio, jer je još bilo vremena, a sve je išlo u redu.

Uto nenadano zaori jauk!... Oh! Ta on je dobro poznavao taj glas!... To je glas maloga Blasa! Dječak, koji se na obali rijeke igrao sa pijeskom, osklizne se, padne preko nasipa u vodu.

Veliki Bože! Ta on vidi svog unuka, svog idola, svoje jedino veselje, kako je pao i nestao u vodi.

Stari je Blas imao doduše već 71 godinu, ali je bio jak i dobar plivač, pa popusti polugu u namjeri, da se baci u rijeku. Ta on će dijete svakako spasiti. Eno opet je na površini vode i opet vidi njegovu glavicu... No vlak je već posve blizu i ako se stari Blas ne požuri i ne pusti posve most, odskočit će svom snagom, lokomotiva će izaći s tračnica, vlak će se survati, vagoni razbiti, a putnici biti ranjeni, mrtvi...

No tamo se opet pojavi na vodi dječja glava, diže ručice, zove... a rijeka ga vuče sve dalje i dalje... Što da počne djed?

Snažnom rukom uhvati ručku....Most se spusti, spoj je uspostavljen, stroj se i vagoni koturaju preko njega uz strašnu lupu i nestanu u tunelu. Lupa odjekne.

Vlak prođe, a dijete se utopilo...

Na obali stoji stari Blas i gleda luđačkim pogledom dolje u rijeku, koja je odnijela malog Blasa.

(Nastavit će se.)

TORBICE ZA DAME
ženske i muške pojase, aktovke i svu kožnu galanteriju kupujete izravno i jeftinije kod proizvađača
STJEPAN MIHEK
radiona za izradbu torba, kovčega i kožnate galanterije
ZAGREB, ŽERJAVIĆEVA UL. 3 (dvorište)
Telefon iz usluge 20-28

DOMAĆICE
kupujte potrebitu staklarsku i porculansku robu u staklani
R. PASARIĆ
Ilica 5 ZAGREB Ilica 5

OBITELJSKI šivaći STROJEVI
Za čišćenje, obnovu i popravak preuzima jedina specijalna
MEHANIČKA RADIONA
FERDO FABRY, ZAGREB
Frankopanska 8 (u kući Hotel Imperial)

LY-TAI-FU GOVORI

O GRADU SA ČETIRI ZVONIKA

Kad sam prošlog ljeta smišljao, gdje da provedem dopust, dali su mi prijatelji i znanci toliko dobrih savjeta, da sam dobio potres mozga, a putnički uredi toliko prospekata, da još i danas njima ložimo peć. Mislim, da dandanas i nema teže stvari nego izabrati ljetovališta, t. j. mjesto, gdje ćeš potrošiti godišnju uštedevinu do posljednje pare i zadužiti se za tri godine unaprijed. Danas svaki treći slovenski seljak sagradi na livadi potleušicu i odmah dâ u novine oglas, da prima na ljetovanje ljude s potpunom opskrbom, vrućom i hladnom vodom i ultravioletnim zrakama. U Dalmaciji pregrade pudarsku kućicu, poberu morske ježeve na dvadeset metara širine i odmah razašilju pozive na blagi povjetarac, jedrenje, svježu ribu i besplatno liječenje jodom. Pregledao sam nekoliko hiljada prospekata i uvjerio se, da je sva ljetovališta Tao obdario s nekoliko neizbježivih krasota: najljepšim položajem na svijetu, nezaboravnim vidicima, toplom i hladnom vodom, potpunom opskrbom i povjetarcem, koji piri.

Izabrao sam Rab jedino radi zvonika. Nijedno drugo ljetovalište ne pravi reklamu sa četiri zvonika. Ukrcavši se na brod u Sušaku pomnjivo sam brojio zvonike svih mjesta, kraj kojih smo prolazili. Otkrio sam tako tri ili četiri Raba, ali su se drukčije zvali. Predvečer oko osam sati, kad su Česi na brodu počeli da spremaju šunku u kovčege, pristupi jedan k meni i upita:

»Rab?«

Pogledao sam stručno na hrpu kuća pred nama i ustanovio, da broji svega tri zvonika, od kojih je jedan tako kusast, da se ne bi smio reklamirati kao cio zvonik.

»Ne,« odgovorih Čehu. »Rab ima četiri zvonika, a tu se vide svega dva i po.«

»Možda se broj četiri mora uzeti simbolički?« primijetila je jedna gospođica s francuskom kapom.

Ja sam odlučno protestirao protiv te simbolike i s ogorčenjem u srcu iskrcao se s kovčegom i proljetnim ogrtačem na trg, s kojega se vidio samo jedan zvonik. Kapetanu broda sam iskreno doviknuo, da prospekti lažu u tri osmine, što se tiče zvonika. On me vjerojatno nije razumio, jer je poslao stražara, da mi pregleda liječničku svjedodžbu.

Dok sam čekao na samilost nekog milosrdnog nosača, da mi ponese kovčeg i pronađe sobu, okupilo se oko mene nekoliko stotina dječaka i djevojčica, koji su me intimno potezali za rukav i nogavice i pokazivali mi svoje košare vičući:

»Školjke, Muschel, skořápka.«

U interesu svog novog ljetnog odijela povirio sam u košare. Ustanovio sam, da je školjke netko već pojeo i da djeca u neznanju prodaju samo ljuske i to bez papra i limuna.

»Hvala,« rekoh, »dječice. Želudac mi ne podnosi vapnenac.«

»Za pepeo, Aschenbecher, popelník,« tumačila su djeca.

»Za pepeo? Sačuvaj, Bože! Trebalo bi još da moja žena, meine Frau, ma manželka to vidi . . .«

Kupio sam ipak u interesu mog ljetnog odijela desetak komada. Nek bude u kući. Možda će jednom za nešto trebati.

Dok je stigao milosrdni nosač, kupio sam još nekoliko stotina komada u interesu svoga uha, nosa, očiju i želuca. Objasnio sam nosaču, da trebam jednu sobu, ein Zimmer, pokoj. On je neko vrijeme žalosno tresao glavom, onda mi je ispričao, kako je grad sagrađen za osamsto stanovnika, a došlo ih je devet hiljada. Na koncu je rekao: »Aha!« Razumio sam, da želi postati moj dobročinitelj.

Po nekim uličicama širokim 67 centimetara, koje su bile asfaltirane kao pariški boulevardi, i po drvenim stepenicama dospjeli smo do nekih vratašca na tavanu. Kad su se vratašca otvorila, ugledao sam kadu za kupanje. U kadi je omotan plahtama hrkao neki živi stvor.

»Gospodin može gore na škrinju za rublje,« reče milosrdni nosač.

»Kako to mislite?« upitao sam.

Razumio sam istom onda, kad je iz susjednoga hodnika došla dobročiniteljeva žena i počela na škrinju postavljati stvari, koje normalno spadaju u krevet. Dobri supruzi objasnili su mi, da bih u parku teško našao koju slobodnu klupu, a pred zoru je ipak malo hladno.

Smjestio sam pet osmina tijela na škrinju i zahvaljujući pravilnom hrkanju čovjeka iz kade nakon dva sata zaspao.

Ujutro je odjednom nešto zveknulo. Ja sam naglo otvorio oči i dospio da vidim, kako se kada prevrnula i poklopila čovjeka, koji je cijelu noć pravilno hrkao. Skočio sam brzo u kut i nakon nekoliko pokušaja uspjelo mi je da odvalim kadu. U žutoj piđami, prilično nedostojanstven osvanuo je preda mnom moj drug iz ureda, g. Marković.

»Dobar dan, guten Tag, dobrý den!« pozdravio sam propisno druga, koji mi je srdačno zahvaljivao, što sam ga spasio od sigurne smrti.

Dok smo u kavani pili kavu, drug me je upućivao u ljepote grada sa četiri zvonika.

Stvar sa zvonicima nije potpuno jasna. Moj drug je na svoje oči vidio pet zvonika, a za jednu izbočinu na nekoj staroj kući još nije dospio da utvrdi, je li zvonik ili nije. Dok je on to pričao, u mojoj je glavi sinula prekrasna misao.

U deset sati navečer zvonar nam je tiho otvorio vrata i mi smo se šuljali na treći kat najvećeg rapskog zvonika. U jednom ugodnom kutiću bile su prostrte dvije slamnjače pokrivene čistim plahtama. S mora je pirio povjetarac i besplatno nas liječio jodom.

Kad sam ujutro skočio sa svog ležaja, nešto se kraj mene zgrčilo i glasno protestiralo:

»Prosim, pane, dejte pozor na mé nohy!«

Kasnije smo saznali, da je u jedanaest sati u noći stigao parobrod sa hiljadu i šest stotina Čeha.

MALO ŠALE

Uvijek nesretan. »Smilujte se bijedniku, koji je za brodoloma izgubio svu svoju obitelj.«

»Pazi ga!! Prošle godine si govorio, da si je izgubio pri vulkanskoj provali.«

»Pa da! Zar ne vidite, da u svakom slučaju stradam.«

Dobro se preporučuje. Gospodar onome, koji traži posla:

»Nemoguće, da vas uposlim baš sada, nema dovoljno rada.«

»Pa za mene će uvijek biti dosta.«

Oprez i poštenje. »Slušaj, dragi!« veli neki političar jednom mladiću, »ako hoćeš da uspiješ u politici, moraš paziti na dvije stvari: jedna je poštenje, a druga oprez.«

»A što je poštenje?«

»Sastoji se u tom, da pod svaku cijenu održavaš zadanu riječ.«

»A oprez?«

»Da nikad ne zadaješ časne riječi!«

Tajna. »Dobro jútro, gospođo Zlata! Molim vas, da mi ovo razjasnite: vidjela sam gospođu Ferićku i pričala mi je ono, što sam ja vama sinoć kazala uz uvjet, da to nikomu ne kazujete, jer sam ja isto obećala gospođi Radonić.«

»Ali, molim, gospođa Ferić me osigurala, da to nitko ne će znati.«

»Ništa zato! Ja sam joj obećala, da vam ne ću kazati, što mi je rekla, da ste joj pripovijedali.«

Baš ga briga. Veljko, taj mali brbljavac, stoji na vratima dvorišta i smije se. Putem prođe stric Ivan i misleći, da se Veljko njemu smije, reče: »Zašto se smiješ, kad ja prolazim?«

Veljko: »Tko vam kaže, da prolazite baš onda, kad se ja smijem.«

Ne može se. Profesor reče Slaviji: »Reci mi jednu riječ!«

Slavija: »Kamen«.

Profesor: »Rastavi je u slogove.«

Slavija: »Ne mogu.«

Profesor: »Zašto?«

Slavija: »Kamen je odviše tvrd.«

Uvijek slabo. Doktor: »No, kako je sada, otkako spavate kod tvorena prozora?«

Pacijent: »Jako slabo, gospodine doktore!... Noćas su mi provalili kroz prozor!«

Iskreno. »Kako to? Pričate, da ste prešli Veliki, Atlantski i Indijski ocean, a niste ništa vidili!«

»Razumljivo; putovao sam na podmornici.«

Probitačno. »To je užasno, gosp. fotografe! Učinili ste me starijom za deset godina.«

»To je samo bolje za vas. Za deset godina, ne ćete se morati više fotografirati.«

UREĐENJE PERIVOJA,

cvjetnjaka, alpinum. Uzdržavanje vrtova kroz cijelu godinu. Uvijek raznog cvijeća i t. d.

Specijalista za vrtnu arhitekturu

DRAGUTIN SCHAAL, Zagreb

Ribnjak vis à vis 28 — Telefon 80-27

ŠAH

Problem broj 15

R. Rindöin, Rindal.

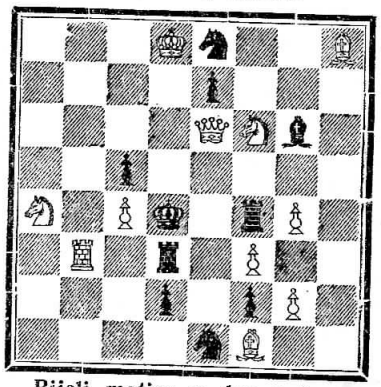

Bijeli matira u dva poteza

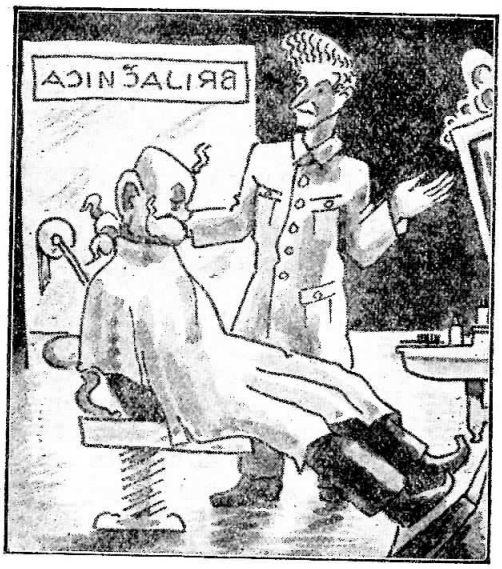

DOBRIJAN SE REDI PRIJE USKRSA

Pred Uskrs se u ljepoti
obnovio svijet cijeli...
»Zašto ne bih i ja, je li?«
dobri čika veli.

I eno ga kod brijača!
Veseo je poput ptice!
Brci su mu već u redu,
a i dično lice!

»Da li smijem«, pita brico,
»namočiti vašu kosu?«
Zbog toga je skoro nešto
dobio po nosu.

Jer naš čika nema kose,
tek mu vire dvje-tri dlake,
čudnovate, tanke, duge
i ko perce lake...

ZANIMLJIVOSTI

Sidro, Na mnogim je nadgrobnim pločama iz prva dva stoljeća u rimskim katakombama uklesano sidro, jer je ovo bilo tajni znak križa.

Riba u prvo doba kršćanstva znamenovala je Isukrsta. Naime, grčka riječ »ihthys« znači »riba«. Riječ je sastavljena od početnih slova grčkih riječi: Jesus Hristos, Theu Ios, Soter, što hrvatski znači: Isus Krist, Božji Sin, Spasitelj. Ovo je omiljeli znak na grobovima prvih kršćana u rimskim katakombama kroz prva dva stoljeća.

Nikola Ratkaj (1601.—1663.), hrvatski isusovac i vjerovjesnik u Indiji, a po rodu hrvatski velikaš iz Velikog Tabora, bio je drug i prijatelj svetoga Flamca Ivana Berchmans-a za doba naukovanja u Rimu. Kad je sveti Ivan umirao, sa Nikolom se posljednjim oprostio, jer ga je osobito volio.

Blagoslov uskrsne svijeće naredio je pada sv. Zozim g. 417. za svu Crkvu. Svećenik utakne unakrst u uskrsnu svijeću pet zrna tamjana na uspomenu pet Isukrstovih rana u znak, da je Spasiteljevo tijelo bilo od Nikodema i Josipa Arimatejskoga miomirisima pomazano.

Kada svećenik blagosilja vodu u Veliku Subotu ispljusne pomalo vode na sve četiri strane svijeta. To radi u znak, da je otajstvo svetoga krštenja ustanovljeno i naređeno za sve ljude na svijetu.

MADONE i sve druge svete, prirodne te historijske slike!

Veliki izbor okvira i uokvirivanje slika uz najjeftinije cijene!

FREDO BERNT

umjet. nakladni zavod

Zagreb, Strossmayerov trg 12

(Seljački dom) Telefon 90-25

Oglas registr. pod S. Br. 23762 od 19. XII. 1934.

ZA PROLJEĆE

Kad nastanu topliji dani i kad djeca odlože teške zimske haljine, bit će bez brige one majke, koje su se prema modelima u našoj Obitelji pobrinule da svoju djecu opskrbe vestama, puloverima, sviterila, šalovima i raznim toplim i ugodnim predmetima iz vune. Nikome nije teško ponijeti sobom u vrt, na šetnju ili na izlet vunenu vestu, koja je lagana skoro kao perce dade se lako smotati i spremiti u torbicu ili naprtnjaču. Nemojte propustiti, a da ne izrabite točne upute i moderne uzorke, koje vam naš list pruža. S malo novaca i malo truda dobit ćete lijepe, moderne i praktične stvari za sebe i djecu i ne ćete se trebati bojati nikakvih iznenađenja kod promjene temperature na šetnjama i izletima. I. M.

KRIŽALJKA

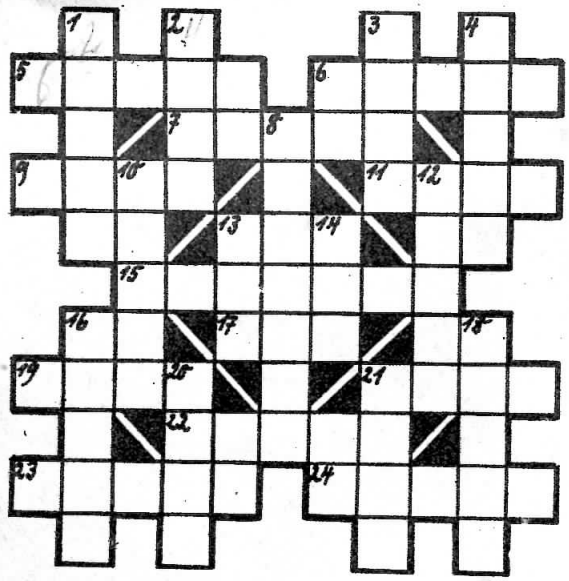

Vodoravno: 5. Mjesto u Hrvatskom Primorju. 6. Trgovanje. 7. Zanatlija. 9. Mjesto. 11. Vještina varanja. 13. Vulkan na Malajskom poluotoku. 15. Muško ime. 16. Veznik. 18. Uzvik. 19. Ime Twaina. 21. Svećenik. 22. Vrst kostanja. 23. Mirodija. 24. Stražar.

Okomito: 1. Težak rad. 2. Pokrivalo glave. 3. Prostanovnik Anatolije. 4. Kemijski elemenat. 8. Vrst životinje. 12. Prostor djelovanja. 13. Američko svijsko pivo (fonetski). 14. Pokazna zamjenica. 16. Grad u Francuskoj. 18. Kraj, nit. 20. Feudalni podanik. 21. Žensko ime.

KRIŽALJKA

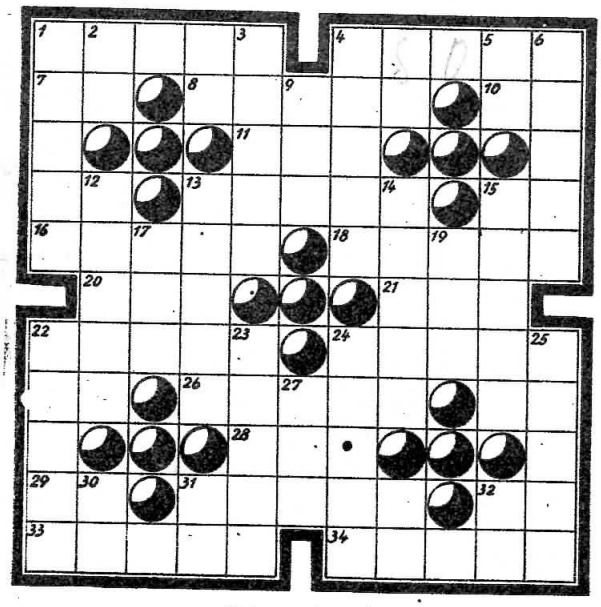

Vodoravno: 1. Država u Aziji. 4. Vrst zanatlije. 7. Mjesec u godini. 8. Upravo. 11. Badanj, posuda od drva. 13. Kemijski elemenat. 14. Naš novac. 15. Indijska božica. 17. Engleska utvrda u Arabiji. 20. Sport. 22. Instinkt. 23. Hrvatski književnik. 24. Rimski car. 25. Dio kaputa.

Okomito: 1. Pokret hoda. 2. Šutnja, muk. 3. Starozavjetni prorok. 4. Kuhinjska potrebština. 5. Odgojitelj stoke. 6. Francuski filozof. 10. Prenočište. 12. Madžarski revolucionarni pjesnik (fonetski). 13. Sat. 15. Crkveni paragraf. 16. Čuvar šume. 18. Adverbua oznaka mjesta. 19. Priroda, ćud. 20. Pospan. 21. Prvi mitski letač.

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed. Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536. „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin, Zagreb, Deželićeva ul. 2.

Slika na naslovnoj stranici: **Spomenik Don Frani Buliću,** koji se podiže u Zagrebu nastojanjem „Hrvatske Žene". — Izradio Fran Kršinić. — Foto Firšt

Slike iz Šibenika

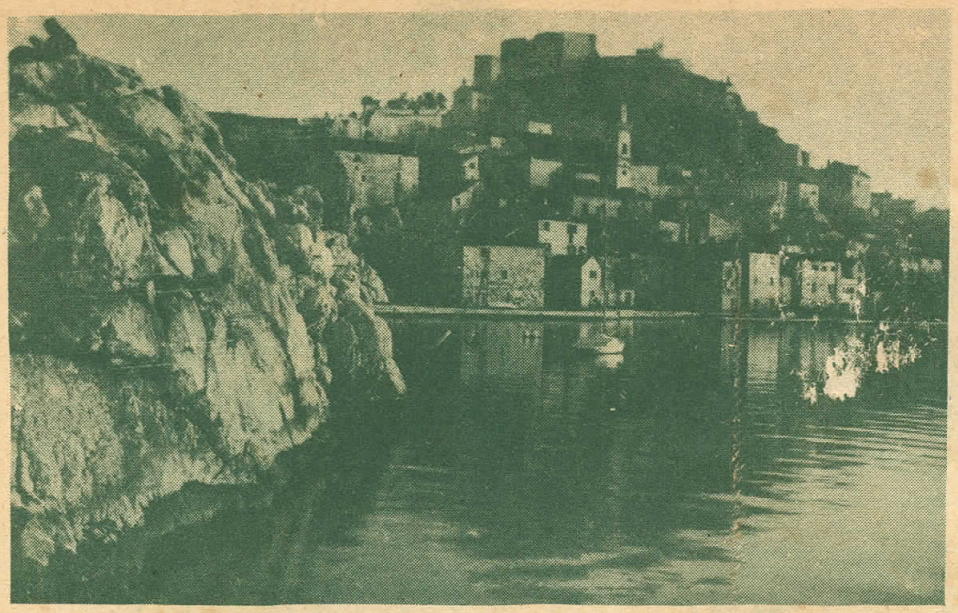

POGLED NA DOLAC, NAJSTARIJI DIO ŠIBENIKA

Dolje:
TIP DALMATINSKE MAJKE IZ ŠIBENIKA

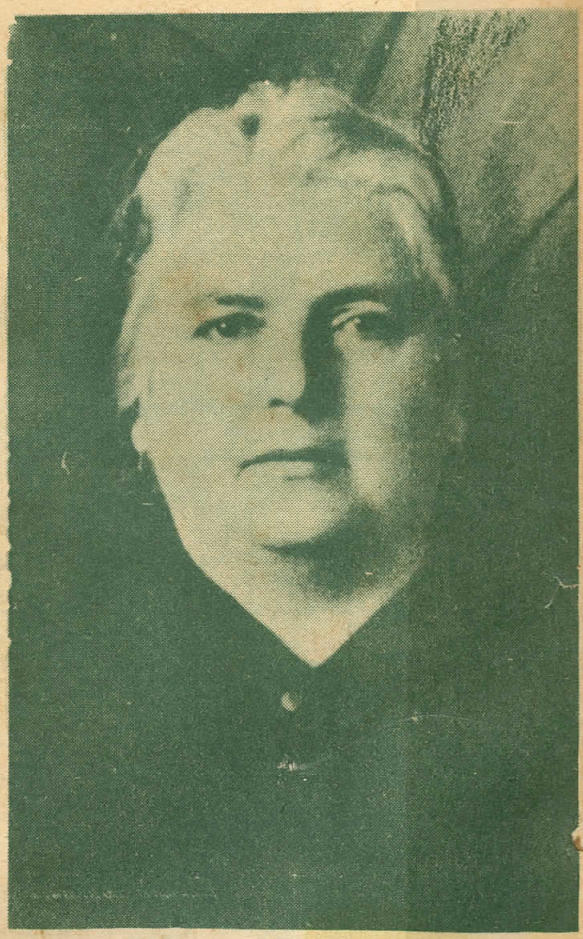

Desno:
MLADI REZBAR JOSIP NIKOLIĆ S PRVIM SVOJIM RADOM — KAPELICOM RASPETOG ISUSA

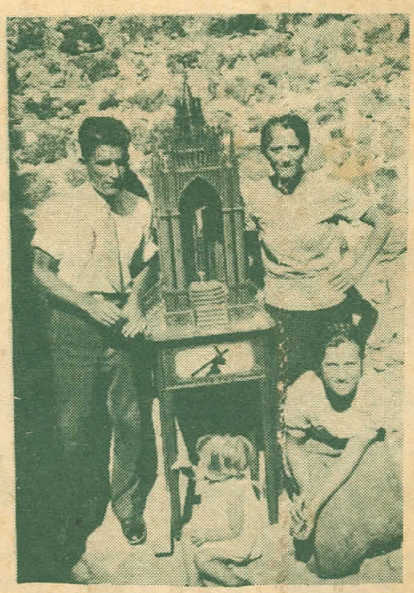

Lijevo:
BOLESNICA SE OPORAVLJA NA TOPLIM ZRAKAMA SUNCA

Dolje: NA ŠIBENSKOJ OBALI PRIJE ODLASKA PAROBRODA »ZAGREB«

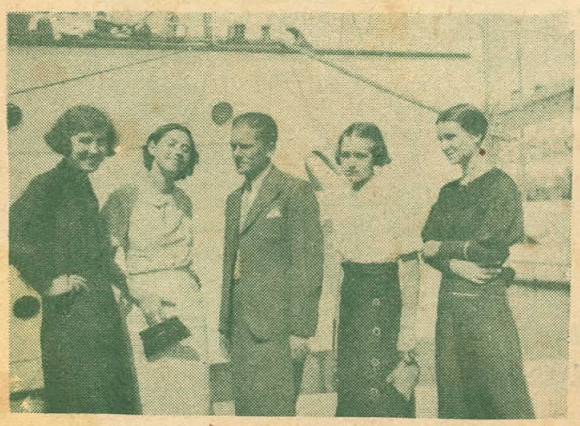

Lijevo:
VESELO DRUŠTVO NA IZLETU U DOBROM DOLU KOD ŠIBENIKA